

Att grilla en flintstek är grottmänniskomanligt

- Manliga veganers upplevelse av att äta växtbaserat

Barbequing a T-bone steak is caveman-manly

- Male vegans' experience of eating plant-based food

Sandra Olsson

**Sociologi 61 - 90 hp
Examensarbete i Sociologi, 15 hp
Institutionen för individ och samhälle/Högskolan Väst
Höstterminen 2020
Handledare: Larsgunnar Gunnarsson**

SAMMANFATTNING

Titel:	Att grilla en flintastek är grottmänniskomanligt
Författare:	Sandra Olsson
Nivå/arbetets art:	Kandidat/examensarbete, 15 hp
Ämne:	Sociologi
	Högskolan Väst
Termin	Hösttermin 2020
Handledare:	Larsgunnar Gunnarsson

Syftet med denna studie var att undersöka hur manliga veganer uppfattar sin maskulinitet i relation till att de utesluter animalier från sin kost. Genom åtta kvalitativa djupintervjuer med män som äter en växtbaserad kost ville jag få svar på frågeställningarna: *Upplever manliga veganer att det finns en koppling mellan maskulinitet och köttkonsumtion? Hur tar sig i så fall denna koppling uttryck? Och anser manliga veganer att deras kostval påverkar deras sociala interaktioner med köttätare och hur förklarar samt förhåller de sig i så fall till detta?* Ett tematiskt analysförfarande användes som metod för att analysera insamlad data.

De teoretiska utgångspunkterna för denna studie var Judith Butlers uppfattning om kön och att det är något som formuleras i sociala processer och R. W. Connells teori om hegemonisk maskulinitet och att det manliga könet är dominerande över det kvinnliga. Att vara kvinna i dagens samhälle upplevs som något sekundärt och den kost som associeras med det kvinnliga könet ses i förlängningen också som sekundär. Studien tillämpar också Carol J. Adams teori om att köttkonsumtion är associerat med män och maskulinitet.

Resultatet visar att manliga veganer upplever att det finns en koppling mellan maskulinitet och köttkonsumtion, även om de själva inte upplever att det behöver vara så. Uppfattningen att köttkonsumtion är associerat med maskulinitet yttrar sig genom att det finns en indikation på att inte vilja uppfattas som en stereotypisk vegan. På så sätt vidhålls uppfattningen om den hegemoniska mannen, trots att de i själva verket tar avstånd från den.

Nyckelord: Maskulinitet, Vegan, Köttkonsumtion, Växtbaserad kost, Hegemoni

ABSTRACT

Title: Barbequing a T-bone steak is caveman-manly
Authors: Sandra Olsson
Level: Bachelor's Thesis,
15 Higher Education Credits
Subject: Sociology
University West
Term: Autumn term 2020
Supervisor: Larsgunnar Gunnarsson

The purpose of this study was to investigate how male vegans perceive their masculinity in relation to excluding animal products from their diet. Through eight qualitative in-depth interviews with men who eat a plant-based diet I wanted to get answers to the questions: *Do male vegans feel that there is a connection between masculinity and meat consumption? If so, how does this connection manifest itself? And do male vegans believe that their dietary choices affect their social interactions with carnivores and how do they explain and relate to this in that case?* A thematic analysis method was used for analyzing collected data.

The theoretical starting points for this study were Judith Butler's view of gender and that it is something that is formulated in social processes and R. W. Connell's theory of hegemonic masculinity and that the male sex is dominant over female. Being a woman in today's society is perceived as something secondary and the diet associated with the female gender is in extension also seen as secondary. The study also applies Carol J. Adams theory that meat consumption is associated with men and masculinity.

The results show that male vegans feel that there is a connection between masculinity and meat consumption, even though they themselves do not feel that it needs to be so. The perception that meat consumption is associated with masculinity is expressed by the fact that there is an indication of not wanting to be perceived as a stereotypical vegan. In this way, the perception of the hegemonic man is maintained, even though they are in fact distancing themselves from it.

Keywords: Masculinity, Vegan, Meat consumption, Plant-based diet, Hegemony

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1. 1 Bakgrund.....	2
1. 1. 1 Varför vego?.....	2
1. 1. 2 Män behöver kött.....	3
1. 2 Syfte.....	4
1. 3 Frågeställningar.....	4
1. 4 Begreppslista	4
1. 5 Avgränsningar	5
2. Tidigare forskning	5
2. 1 En <i>riktig man</i> äter kött	6
2. 2 ”Inte alla män”.....	7
3. Teoretiska utgångspunkter	8
3. 1 Performativt genusskapande.....	8
3. 2 Hegemonisk maskulinitet	9
3. 3 Köttkonsumtion innebär maskulinitet.....	10
4. Metod	11
4. 1 Val av metod.....	11
4. 2 Urvalsprocessen.....	11
4. 3 Respondenterna.....	12
4. 4 Tillvägagångssätt.....	13
4. 5 Databearbetning.....	14
4. 6 Etiska ställningstaganden.....	17
4. 7 Positionering.....	18
4. 8 Tillförlitlighet & trovärdighet.....	18
5. Resultat	19
5. 1 Föreställningen om manlighet och köttet.....	20
5. 1. 1 Vi är en produkt av vår sociala kontext	20
5. 1. 2 De omhändertagande & jägarna.....	22
5. 2 Tillåtande omgivning.....	24
5. 2. 1 Acceptorande värld.....	24
5. 2. 2 Umgänge.....	26
5. 3 Den manliga veganen.....	29
5. 3. 1 Att uppfylla kriterierna.....	29
5. 3. 2 Självacceptans.....	31

6. Slutdiskussion	33
6. 1 Slutsatser.....	33
6. 2 Kritisk reflektion.....	37
Referenslista	39
Bilaga 1 Samtyckesblankett.....	43
Bilaga 2 Intervjuguide.....	44

1. Inledning.

I oktober år 2020 röstade EU-parlamentet om så kallade Vego-korvar, Vego-burgare och Vego-färs fick lov att kallas för just korv, burgare eller annat ”kött”-liknande namn. Förslaget röstades ned (379 röster var emot förslaget, respektive 284 röster var för) och sojabaserade korvar kan fortsättningsvis kallas för korv (Flores & Kihlberg, 2020). Att det överhuvudtaget anses nödvändigt att tas upp i EU-parlamentet huruvida det ska tillåtas hur en produkt får definieras och marknadsföras kan anses ganska absurt, beroende på vad den har eller inte har för ingredienser. Särskilt med tanke på hur animaliska korvar egentligen också är en omdefinition av vad det egentligen är. Carol J Adams (2015) presenterar i sin bok *The Sexual Politics of Meat: A Feminist - Vegetarian Critical* något som hon definierar som *The absent referent*. Med den frånvarande referenten [min översättning] menar Adams att vi via språket och språkliga benämningar förändrar vår syn på kött, från att en gång ha varit ett levande djur till att bli en död kropp och något som vi äter. Ett lik förvandlas till mat.

Hur vi talar om och vilken syn vi har på den mat vi äter kan också bero på något annat än att det kan upplevas förvirrande för konsumenten om produkten innehåller animalier eller inte. Adams (2015) menar att det finns en stark koppling mellan köttkonsumtion och maskulinitet och eftersom det ökande vego-intresset inte ser ut att vara en trend, kan detta innebära ett hot mot den patriarkala köttkonsumerade värld vi alltid har levt i (Salomonsson, 2020; Zachrisson, 2019). Förslaget om förbud mot att definiera och marknadsföra animaliefria köttsubstitut för korv och burgare, indikerar på en strävan att bestämma över den rådande diskursen.

Män som grupp är överrepresenterade när det gäller köttkonsumtion, vilket de också har varit under en längre tid (Adams, 2015; Becker & Pearson, 2002; Amcoff, m.fl., 2012; Warensjö Lemmin, m.fl., 2018). I den patriarkala kultur vi lever i idag ska män vara stora och starka och för att män ska uppnå denna stereotypiska idealbild krävs det att de äter kött (Adams, 2015). Jag tänker inte djupdyka i Foucaults teorier, men enligt honom placerar vi olika personer i olika kategorier. Genom denna kategorisering upplevs vissa som normala medan andra inte gör det. På så vis genomgår vi en process där vi definierar vissa fenomen eller personer som normala och andra onormala. I förlängningen kan dessa fenomen eller individer ses som bra respektive dåliga (Ambjörnsson, 2006). Att män ska konsumera kött kan ses som konsekvens av en sådan normaliseringsprocess, vilket har resulterat i att män måste äta kött för att ses som maskulina och på så vis ses som ”normala”. Att män associeras med köttkonsumtion menar jag är ett problem. För om det finns en rädsla för att ses som mindre manlig eller att uppfattas som feminin, kan detta i förlängningen hindra fler personer att utesluta animalier och anamma en

växtbaserad kost. Denna uppsats handlar om hur män, som frångår normen genom att äta växtbaserat, upplever sin maskulinitet.

1. 1 Bakgrund

1. 1. 1 Varför vego?

Att äta växtbaserat kan upplevas som ett hett debattämne i många forum. Vad är det som faktiskt menas med att äta vegetariskt och vad innebär det att vara vegan, är exempel på begrepp som kan skilja sig åt från person till person. Och har köttkonsumtionen verkligen en så stor inverkan på klimatet som det påstås? Enligt Jordbruksverket är köttproduktionen en av de stora bovorna som resulterar i att växthuseffekten ökar och vi i västvärlden behöver minska den mängd kött vi konsumerar (Lööv, m.fl., 2013). Samtidigt ökar intresset för vegetarisk mat och om den så kallade vegan-trenden är här för att stanna, det återstår att se. För i flertalet tidningsartiklar rapporterar livsmedelsbutiker om det ökade vego-intresset och att allt fler väljer att äta mer växtbaserat (Salomonsson, 2020; Zachrisson, 2019). Även Livsmedelsverket (2020) uppger att allt fler väljer bort animaliska produkterna från sin tallrik. Men av de som väljer att utesluta animalier från sin kost är majoriteten kvinnor (Axfood, 2018).

Hur kommer det sig då att vissa väljer att inte äta animalier? En av de mest förekommande anledningarna till att en person utesluter kött och animalier från sin kost beror på miljön. Som påpekats ovan så har forskning visat att djurproduktion som föda är skadligt för vår miljö och vårt klimat, då mycket av odlingsmarkerna går åt till att ge föda åt de djur vi senare ska konsumera. Ytterligare ett skäl till att utesluta animalier från kosten är hälsan. Fetma, diabetes, hjärt- och kärlsjukdomar är några av de sjukdomar som kan associeras med en kost som innehåller kött (Amcoff, m.fl., 2012; World Health Organization [WHO], 2015). Enligt WHO ökar sannolikheten att få cancer vid konsumerandet av rött kött, men de belyser också att rött kött är näringsrikt. Därför uppmanar de om att begränsa köttkonsumtionen, inte att utesluta den helt. Samtidigt kan en anledning till att utesluta djur från sin föda vara just djuren, deras levnadsvillkor och etiska aspekter anser dessa personer är relevanta att argumentera för (Väljvego, u.å.).

Allt fler väljer att äta vegetariskt och enligt en sifo-undersökning, som genomfördes på uppdrag av Axfood år 2018 visade det sig att allt fler väljer att äta vegetariskt minst två gånger i veckan och allt färre uppger att de aldrig äter vegetariskt. I undersökningen kunde de också urskilja att det är fler män (24%) än kvinnor (10%) som aldrig äter vegetariskt (Axfood, 2018). Enligt Livsmedelsverkets matvaneundersökning från 2012 åt män nästan dubbelt så mycket

kött än kvinnor (Amcoff, m.fl., 2012). Detta är varför det är intressant att undersöka den norm som existerar kring varför, i synnerlighet män, äter sådana mängder kött.

1. 1. 2 Män behöver kött

Att det föreligger en norm kring att män ska konsumera kött grundar sig på myten om att män behöver kött. Myten innebär att det är genom kött som mannen får sin styrka och detta beror på den patriarkala kultur vi lever i. Att kött är mat för män är inget nytt påhitt eller socialt konstruerat i dagens samtid (Adams, 2015). Adams beskriver i *The Sexual Politics of Meat: A Feminist - Vegetarian Critical* att hon såg en tavla med kung Henry VIII. På bilden sitter han med kött och leverpaj uppserverat framför honom. Bredvid den köttätande kungen kunde Adams bevittna hans sex fruar tillsammans med andra kvinnor, skillnaden var att de inte åt köttträtter. Kvinnorna porträtterades med frukter och grönsaker.

Trots att det går att se att idrottsmän och atleter klarar sig bra på en växtbaserad kost, så kvarstår ändå föreställningen att män ska vara stora och starka. På så vis kommer tanken trots allt tillbaka till att män är i behov av att konsumera kött, för att kunna vara "en riktig man". Genom att män associeras med kött och att det är den "manliga maten" resulterar det i att den mat som sammankopplas med kvinnorna är grönsaker, vilket också kan vara en omedveten koppling tillbaka till den tid då kvinnorna var samlare och männen jägare (Adams, 2015).

Män som då väljer att inte konsumera kött eller andra animalier trotsar en grundläggande del i den maskulina rollen och avvisar ett av sina maskulina privilegier. Att istället välja att konsumera den kvinnliga maten kan i mångt och mycket betyda att de väljer att vara feminina (Adams, 2015). Det kan vara denna utmaning eller rädsla för att ses som feminin som hindrar fler män från att prova vegetarisk mat eller att övergå till en växtbaserad kost.

I och med att maskulinitet är sammanlänkat med köttkonsumtion är det därför intressant att betrakta hur manliga veganer förhåller sig till begreppet maskulinitet. Att vi tillämpar vissa könsbetingade attribut till en viss typ av mat gör det intressant att betrakta relationen manliga veganer har till den mat de äter och hur de förhåller sig till den i sociala interaktioner. Tillämpningen av vissa attribut till ett visst kön resulterar i att vi gör och ser på olika fenomen på ett visst sätt. Judith Butlers (2007) teori om hur genus formuleras och skapas i sociala processer kommer tillämpas för att förstå hur den manliga rollen är en del av hur könshegemonin spelar roll för vad det är vi konsumerar. Av det som går att avläsa av den köttkonsumtion som existerar idag är majoriteten män som äter kött. Kvinnor är mer villiga att testa och äta växtbaserade alternativ (Axfood, 2018; Amcoff, m.fl., 2012). Porträtteringen av

män och deras behov av kött påverkar hur vi som samhälle uppfattar maskulinitet och kopplar detta med köttkonsumtion. Hur manliga veganer uppfattar sin maskulinitet i relation till att de utesluter animalier från sin kost kommer att undersökas i denna studie. Det som gör det intressant att undersöka är hur maskulinitet kan uppfattas av svenska manliga veganer idag och om det finns en bakomliggande tanke som gör att dessa män känner ett behov av att uttrycka sin maskulinitet.

1. 2 Syfte

Syftet med studien är att undersöka hur manliga veganer uppfattar sin maskulinitet i relation till att de utesluter animalier från sin kost.

1. 3 Frågeställningar

- Upplever manliga veganer att det finns en koppling mellan maskulinitet och köttkonsumtion? Hur tar sig i så fall denna koppling uttryck?
- Anser manliga veganer att deras kostval påverkar deras sociala interaktioner med köttätare och hur förklarar samt förhåller de sig i så fall till detta?

1. 4 Begreppslista

Under detta avsnitt kommer begrepp och ord som är återkommande i studien att förtydligas, för att göra läsningen tydligare och mer förståelig.

Vegan, vegetarian eller växtbaserad kost?

Dorothy Watson myntade begreppet ”vegan” år 1944 och att vara vegan innebär att du utesluter samtliga animaliska produkter från din livsstil. Förutom att en vegan inte konsumerar kött, ägg, mejeriprodukter eller annat som kommer från något djur så innebär det också att de väljer bort produkter som kommer från djur i form av deras skinn till sina byxor, pälsen på jackkragen eller dunfjädrarna i sitt täcke. Att vara vegan innebär att ha en medkänsla för samtliga levande varelser (Adams, 2015). Begrepp som lakto-vegetarisk och ovo-vegetariskt är det som i talspråk uttrycks som ”vegetarisk mat”. Det innebär att de utesluter kött, fågel och fisk från sin tallrik, men som lakto-vegetarian äter de mejeriprodukter och som ovo-vegetarian äter de ägg. En lakto-ovo-vegetarian konsumerar både mejerier och ägg (livsmedelsverket, 2020).

1. 5 Avgränsningar

I denna studie har fokus riktats på den växtbaserade kosten. Därför har inte respondenter som utesluter samtliga animaliska produkter från sin livsstil eftersökts. Det har däremot varit av vikt att respondenterna utesluter samtliga animalier från sin kost. Med andra ord så äter de uteslutande växtbaserat. Den vegetariska kosten är starkt associerad som kvinnlig föda, vilket gör att uteslutandet av samtliga animalier är att ta steget längre. Respondenterna kommer definieras som manliga veganer, oavsett om de väljer att utesluta samtliga animaliska produkter från sin livsstil och därför sägs exempelvis ”vegansk kost” under intervjuerna.

Det hade vart intressant att koppla samman upplevelsen av maskulinitet i relation till köttkonsumtion genom att parallellt med att intervjua manliga veganer också intervjua män som konsumerar kött, för att få en bredare förståelse för hur köttkonsumtion upplevs som något maskulint. Alternativt hade det varit intressant att inkludera kvinnor i upplevelsen av hur kött anses som något maskulint. Att fånga upp dessa perspektiv hade dock resulterat i att studien hade blivit alldeles för bred och därför har dessa infallsvinklar valts bort. Att utgå från manliga veganers perspektiv fångar upp studiens syfte som är att undersöka hur manliga veganer uppfattar sin maskulinitet i relation till att de utesluter animalier från sin kost.

Under metodavsnittet presenteras urvalsprocessen, med alla de avgränsningar som genomförts för att få fram de respondenter som deltog i denna studie.

2. Tidigare forskning

I detta kapitel kommer tidigare forskning att presenteras som är relevant i relation till forskningsområdet för denna studie. Majoriteten av de studier som presenteras i detta kapitel kommer från USA. En kommer från Belgien och en studie kommer från Australien. I och med var studierna är producerad medföljer ett relativt västerländskt perspektiv. Tidigare forskning på området har eftersökts i både sociologiska och psykologiska tidskrifter, då intresset för område går att finna i båda dessa fält.

Greenebaum och Dexter (2018) presenterar i sin studie att intresset för detta område har under de senare åren ökat och samtliga av de artiklar som presenteras i detta kapitel är genomförda under de senaste tio åren. Inom den svenska forskningen hittades inget intresse på det vetenskapliga fältet för att forska kring veganism i relation till maskulinitet. Den forskning

som bedrivits som är kopplad till veganism i Sverige riktar sig till hälsa eller anledningar som resulterar i att en person blir vegan.

Det finns studier, som presenteras i detta kapitel, som indikerar på att det finns en rädsla att förlora sin manliga identitet om han inte konsumerar kött och animalier (Rothgerber, 2013), men också studier som uppger att det går att uttrycka sin maskulinitet på annat sätt än att konsumera animalier (Greenebaum & Dexter, 2018; De Backer, m.fl., 2020). Därför kommer detta kapitel att presentera två underrubriker. Under rubriken *En riktig man äter kött* kommer forskning som indikerar på att män är i behov av att äta kött för att uttrycka sin maskulinitet att presenteras. Under *”Inte alla män”* kommer det istället att presenteras sådan forskning som belyser möjligheten att behovet av att äta kött inte är nödvändigt, för att uttrycka maskulinitet.

2. 1 En riktig man äter kött

Att vara en man och att ge uttryck för detta kan innebära ett behov av att konsumera animalier (Nath, 2011; Rozin, m.fl., 2012; Sumpter, 2015). Måltider utan kött anses feminina och måltider där huvudfokus riktas mot de animaliska produkterna är den mat som anses vara för en ”riktig man” (Nath, 2011). Det är också mer förekommande att män anser att kött är en naturlig föda för oss människor, än att kvinnor tycker det (Rothgerber, 2013).

I Nath's (2011) studie framgår det att associationen mellan köttkonsumtion och upplevelsen av att den bidrar till styrka och kraft beror på sociala normer. Fortsättningsvis framkommer det att det är av den anledningen som de växtbaserade alternativen inte är lockande för män. Desto mer kött en man äter, desto manligare anses han vara (Rozin, m.fl., 2012) och enligt Rothgerber (2013) konsumerar män mer kött än kvinnor.

Män som konsumerar kött anses vara mer raka i varför de gör det, tillskillnad från kvinnor som upplevs mer indirekta när de argumenterar varför de äter kött (Rothgerber, 2013). Rothgerber presenterar att de män som deltog i hans studie uppgav argument som rättfärdigade deras köttkonsumerande till hierarki, att människan står över djuren samt att människan är skapt för att äta djur. Medans kvinnorna i samma studie visade på en ovilja att associera maten de åt som djur och undvek att reflektera över hur djuren de äter behandlas. Varför det kommer sig att män upplevs vara mer direkta i sitt rättfärdigande att konsumera kött menar Rothgerber är associerad med maskulinitet. Att konsumera kött får dem att känna sig som ”riktiga män”.

Sumpter (2015) poängterar att vikten av att ge uttryck för sin maskulinitet kan yttra sig kring valet av mat, oavsett om mannen konsumerar animalier eller inte. Hon belyser att det kan variera i den grad en man konsumerar kött. Det är fortfarande köttkonsumtionen som ger uttryck

för den hegemoniska manligheten, men att den kan uttrycka sig på olika vis. Sumpter menar att en man som äter vegetariskt kan kompensera genom att äta maskulina växtbaserade substitut. Att äta en vegetarisk produkt, som påminner om en köttliknade produkt tillåter mannen att hålla fast i de ideal han har kring att avstå från att äta animalier, men samtidigt förhålla sig inom en hegemonisk maskulinitet. Ytterligare ett exempel som Sumpter belyser är om män befinner sig i situationer som anses mer feminina, där de ger uttryck för känslor kan köttkonsumtionen vara en faktor som ökar för att kompensera för den bristande manligheten.

2. 2 ”Inte alla män”

Även om maskulinitet i hög grad är associerad med köttkonsumtion (Rozin, m.fl., 2012), så finns det också studier som indikerar att det inte är nödvändigt för en man att äta kött för att ge uttryck för din maskulinitet (Greenebaum & Dexter, 2018; De Backer, m.fl., 2020).

De Backer, m.fl. (2020) intresserade sig för att undersöka hur attityderna kring maskulinitet i relation till köttkonsumtion kan se ut *inom* en grupp med vad som ser ut att vara likartade män. Genom att undersöka hur olika former av maskulinitet kan uttrycka sig och hur de förhåller sig till köttpreferenser. Deras resultat ifrågasätter uppfattning om att ”riktiga män äter kött”. En mindre stereotypisk maskulinitet kunde associeras med ett minskat köttkonsumerande och en mer positiv attityd till vegetarianism. Detta resultat indikerar på liknande tendenser som det Greenebaum och Dexter (2018) fick fram i sin undersökning. Det går att urskilja en skiftning i dagens normer för vad som upplevs som maskulint. Begreppet hybridmaskuliniteter har uppstått och med det en ny form av maskulinitet som anammar attribut som vanligtvis inte associerats som den överordnade maskuliniteten. Det kan också innebära att attribut som tidigare har identifierats som feminina har anpassats och förhåller sig inom maskulina normer. Skiftningen som har resulterat i att så kallade hybridmaskuliniteter skapats ger utrymme för att den växtbaserade maten inte nödvändigtvis behöver associeras som feminin och kött som något maskulint (Bridges & Pascoe, 2014; Greenebaum & Dexter, 2018).

Att vara man och att vara vegan behöver inte innebära att de upplever en bristande maskulinitet. Enligt Greenebaum och Dexter (2018) går det att ge uttryck, som man, för sin maskulinitet trots att valet av kost anses vara en feminin sådan. Greenebaum och Dexter genomförde en studie där de undersökte hur 20 manliga veganer upplevde och gav uttryck för sin maskulinitet. En del av resultatet visade att en man inte behöver kött för vara stark och hälsosam. Samtidigt menar Greenebaum och Dexter att i och med att deltagarna fokuserade på

just kraft och styrka i relation till deras kost så är de ändå delaktiga i de hegemoniska begreppen män, maskulinitet och muskler.

3. Teoretiska utgångspunkter

För att analysera begrepp som kön och maskulinitet, i relation till köttkonsumtion kommer denna studie dels att utgå från Judith Butlers teori om hur genus skapas och upprätthålls. Vidare kommer R. W. Connell idéer om maskulinitet, hur det är format genom social praktik tillämpas samt Carol J. Adams teori som menar att maskulinitet och köttkonsumtion anses som starkt associerat med varandra. Utgångspunkten i denna studie är att genus inte är något som formulerats biologiskt, utan att det är en social konstruktion.

3. 1 Performativt genusskapande

Judith Butlers (2007) menar att vi, genom våra handlingar iscensätter eller ”gör” kön. Det är också själva görandet, yttranden och hur vi betar oss som upprätthåller tankar och föreställningar kring kön. Ett typiskt beteende som många anser som manligt är de exempel Gemzöe (2017) presenterar, att sitta bredbent eller klia sig i skrevet. Mäns konsumtion av kött skulle alltså också kunna ses som en sådan performativ handling.

Däremot argumenterar Butler (i Ambjörnsson, 2006) att vi inte ska separera på kön och genus, och på så vis i förlängningen biologi och kultur. Denna uppdelning menar hon resulterar i att vi anammar föreställningen om att det finns en sanning med att manlighet respektive kvinnlighet är något naturligt. Det biologiska kön vi föds med bör därför ses som lika kulturellt konstruerat som genus.

Vad Butler (2007) menar med genus är att med tiden kommer det som förväntas av respektive kön att också ses som självklar. Det ”...är den upprepade stiliseringen av kroppen, ett antal återkommande handlingar inom en ytterst rigid regulativ struktur som med tiden stelnar och kommer att te sig som en substans, en naturlig form av varande” (Butler, 2007, s. 88). Butler belyser också att det finns en tanke om att kvinnligt genus är något som formuleras, att en individ *blir* en kvinna. På så vis upplevs det manliga genuset som utgångspunkten. Att vara man är själva normen och att vara kvinna är något sekundärt. Det som representerar att vara mänsklig är det som faller inom ramen att vara en man.

Butler (2007) menar däremot att det är en diskursiv produktion som resulterar i att det manliga könet är det överordnade och det kvinnliga är underordnat. Det är genom denna produktion maktordningen livnär sig, genom att antas som rimlig och på så vis legitimeras,

placerar genusformerna sig själva i en position som får de att verka som sanningen och där igenom upprätthåller sin hegemoni. Det är genom denna idé, att mannen ses som den primära individen och att maktförhållandena formuleras genom att positionerna är självstationerade, som gör det intressant att undersöka hur köttkonsumtion betraktas som något maskulint och om detta är något som tas i uttryck av manliga veganer.

3. 2 Hegemonisk maskulinitet

Att en särskild grupp kan påstå och vidmakthålla en bestämd, dominerande status i det samhälleliga livet, innebär att upprätthålla en hegemonisk position (Connell, 1996). Connell menar att det är denna positionering som svarar på hur patriarkatet legitimeras. I denna studie är utgångspunkten att män och deras roll i samhällslivet upprätthåller en hegemonisk position, i relation till kvinnor. Då kvinnor anses ha en sekundär status i relation till män.

Connell och Pearse (2015) utgår från att genus och de förväntade beteendena de bär med sig, är socialt skapta. De menar att det är genom en oavbruten, pågående process som resulterar i att vi ser olika beteenden som könsrelaterade. Det är inget som är givet från naturen eller påtvingat genom myndighetsutövning, det är vi människor som anammar det och på så vis placerar oss själva i genusordningen, på grund av att vi upprätthåller ett beteende i vår vardag. Connell (1996) framhåller att det är en konstruktion som hela tiden är aktiv och ständig pågående.

Det är konstaterat att, enligt Connell (1996), maskulinitet är något som skapas i det vi gör och agerandet i sociala processer resulterar i att beteendet upprätthålls. Men Connell belyser också att det inte finns endast en form av maskulinitet. Hur maskulinitet kan yttra sig, kan bero på olika faktorer, så som kön, klass och hudfärg samtidigt som det är av vikt att betrakta hur förhållandet mellan dem uttrycker sig. För även om du är man, så inkluderas du nödvändigtvis inte inom den hegemoniska maskuliniteten och på så vis besitter en överordnad position i hierarkin. Hegemonisk maskulinitet innebär att den form av beteende som resulterar i att det maskulina beteendet är den dominerande positionen i samhället. Men detta innebär inte att det är ett statiskt fenomen. Den hegemoniska maskuliniteten kan yttra sig olika beroende på tid och rum. När det går att urskilja en koppling mellan institutionell makt och kulturella ideal finns det en chans att hegemoni konstrueras menar Connell. Connell hävdar samtidigt att det finns en möjlighet att göra motstånd och ta avstånd från den dominerande diskursen. Men för att göra motstånd mot denna, måste det ske i relation till den dominerande synen om manlighet. I denna studie syftar den dominerande diskursen på att ”riktiga män” äter kött.

3. 3. Köttkonsumtion innebär maskulinitet

I och med att kvinnan har tagit en lägre position i den mans och köttkonsumerande värld vi lever i har även detta resulterat i den mat som associeras som feminin också anses vara sekundär (Adams, 2015). Samtidigt menar Adams att kvinnor och djur snarare ses på som objekt än subjekt och att de har liknade position i samhället. Adams teori är att köttkonsumtion och maskulinitet är tätt sammanvävt. Det finns en tro om du äter muskeln från ett starkt djur kommer det resultera i att du själv blir stark. Vilket leder in oss i den patriarkala myten där kött innebär styrka och för att uppnå känslan av att du som man är maskulin ska du konsumera den mat som anses vara maskulin.

I introduktionen till denna uppsats presenterades den frånvarande referenten som innebär att vi förändrar vår syn på ett visst fenomen, genom språket vi använder. Att vi kan förändra vår syn på något som en gång var ett dött djur till något som placeras på middagsbordet, utan att vara i behov av att reflektera över vad det en gång varit. Den frånvarande referenten separerar köttätaren från djuren hen äter. Som nämnt ovan så finns det en likvärdig syn på kvinnan och djurens positionering i samhället. Det är på grund av denna positionering som kvinnor öppet kan sexualiseras och objektifieras, samtidigt som det viftas bort som ”bara ett skämt” (Adams, 2015).

På grund av att den frånvarande referenten är just frånvarande, resulterar det i att det är svårt att dra paralleller i hur kvinnor och djur behandlas likvärdigt. Uttryck som ”bli behandlad som ett djur” eller att hon såg ut som ett ”slaktat köttstycke” efter att en kvinna blivit misshandlad är exempel på hur djuren i fråga är den frånvarande referenten när kvinnor utsätts för våld och sexuellt förtryck. Uttrycken kan ses som en metafor för hur kvinnor är förtryckta i samhället. Skillnaden, som Adams (2015) belyser, är att dessa metaforer enbart beskriver en upplevelse av att bli slaktad. När djuren i fråga faktiskt blir ett slaktat köttstycke.

Adams (2015) menar att dödande och konsumerandet av djur utgör ett exempel på hur manlighet, och i sin tur patriarkatet, utövar sin makt varje gång kött serveras som en måltid. Den frånvarande referenten finns till för att ta bort det döda djuret och istället presentera en måltid att sukta efter.

Att använda Connell, Adams och Butlers teorier som verktyg skapar ett utrymme att förstå om det finns en sanning i om köttkonsumtion nödvändigtvis behöver ses som något maskulint. Den norm som yttrar sig genom deras teorier skapar en föreställning om den hegemoniska mannen,

där viktiga egenskaper innebär att konsumera kött och att vara stark, samtidigt som det definierats som manligt är föränderligt och kan yttra sig annorlunda i tid och rum. För med Butlers teori i åtanke, om att vi ”gör” kön genom hur vi agerar och görandet som i sin tur resulterar i att vi själva placerar oss i en maktordning där männen ses som överordnade och kvinnor som underordnade. Eftersom männen anses vara det överordnade könet resulterar detta i att de attribut som förläggs som manliga är de som ses som attraktiva och åtråvärda.

Adams teori om att köttkonsumtion är starkt relaterat till maskulinitet och manlig makt kopplas samman för att i förlängningen förstå om det ligger någon sanning i vikten av att konsumera kött för att uppleva att du är en riktig man eller om det går att uttrycka detta på annat vis. Connells beskrivning att den hegemoniska mannen inte är ett stagnerat begrepp är utgångspunkten och därför innebär det att en man inte behöver konsumera kött och animalier för att känna sig som ”en riktig man”.

4. Metod

I detta kapitel kommer de val som gjorts gällande metod och tillvägagångsätt att presenteras. Kapitlet kommer också behandla urvalsprocessen, de etiska ställningstaganden som vidtagits, hur min position som forskare av studien kan ha påverkat analysförfarandet samt hur en hög tillförlitlighet och trovärdighet har eftersträvat.

4. 1 Val av metod

Den här studien har haft som utgångspunkt att undersöka hur manliga veganer uppfattar sin maskulinitet i relation till att de utesluter animalier från sin kost. Genom konversationer med personer, som omfattas av den valda urvalsgruppen, möjliggör detta att fånga deras perspektiv på fenomenet (Kvale & Brinkmann, 2014). Därför har en kvalitativ intervju valts som metod för denna studie.

4. 2 Urvalsprocessen

Att enbart intervjua män för denna studie kändes ganska självklart, då syftet med studien var att undersöka hur manliga veganer uppfattar sin maskulinitet i relation till att de utesluter animalier från sin kost. För att komma i kontakt med manliga veganer kontaktades administratörerna till en Facebookgrupp, där manliga veganer förutsågs finnas tillgängliga för att delta i denna studie. Efter godkännande från administratörerna från Facebookgruppen samt

handledaren skrevs ett inlägg i Facebookgruppen där studien beskrevs samt de krav som ställdes på respondenterna som efterfrågades. Kraven var att de var tvungna att vara 20 år eller äldre samt varit vegan i minst ett år. På mindre än ett dygn hade mellan 50 – 60 personer visat intresse av att delta. Vid detta tillfälle stängdes funktionen som tillåter kommentarer på inlägget av och inlägget uppdaterades genom att förmedla att fler förfrågningar inte kunde tas emot, det var redan tillräckligt svårt att välja bland de som hade tagit kontakt.

Första steget i en avgränsning bland de som sökt kontaktat, var de personer som skrev att de var lakto- eller ovo-vegetarianer, då det efterfrågades män som åt en uteslutande växtbaserad kost. De som uppgav att de hade begränsad svenska och frågade om det gick att genomföra intervjun på engelska valdes också bort också, för att inte försvåra arbetet. Ytterligare några potentiella deltagare föll bort efter att de visat intresse genom att kommentera inlägget, men inte svarade när de blev kontaktade. Flera som enbart hade skrivit att de var intresserade utan att uppge hur gamla de var eller hur länge de ätit växtbaserat föll bort. Slutligen återstod flera olika potentiella respondenter från olika åldersgrupper, utifrån dessa åldersgrupper var ambitionen att försöka variera i antal år respondenterna uppgett att de varit veganer. Tillslut fanns åtta stycken frivilla manliga veganer kvar i urvalet som ville delta i denna studie.

4. 3 Respondenterna

I detta stycke presenteras variationen på respondenterna som deltog, gällande ålder, hur länge de ätit växtbaserat, bostadsort, sysselsättning samt skäl till varför de väljer att äta växtbaserat.

Respondenterna till denna studie är åtta män i åldrarna 20 år till 61 år. Hur länge respondenterna har ätit en växtbaserad kost varierar i antal år. Ingen av respondenterna uppgav att de ätit växtbaserat i mindre än två år. Den som ätit växtbaserat längst hade gjort detta i 29 år. Då samtliga intervjuer genomfördes via videosamtal och någon fysisk träff aldrig ägde rum gav detta utrymme att söka respondenter som annars inte hade gått att intervju. Storleken på de städer som respondenterna är bosatta i varierade, många av dem är bosatta i stora svenska städer och några andra bor i små orter. De är bosatta på både öst- och västkusten samt där emellan. Samtliga är däremot bosatta i södra delen av Sverige. Det hade varit önskvärt att också ta del av en manlig vegans upplevelse av att äta växtbaserat som bor i norra Sverige. Samtliga deltagare hade någon form av sysselsättning, det var allt mellan fysiskt arbete, tekniskt arbete och kreativt arbete.

Utifrån respondenternas utsagor så är den övergripande anledningen till varför de väljer att äta växtbaserat djuren. De uppgav att när de började äta lakto- eller ovo-vegetariskt valde

de det på av den djurhållning som finns och att de inte fann detta försvarbart. Över tid insåg de att det är samma industri som producerar mejeriprodukter som också producerar köttet, vilket är varför de inte längre såg det som hållbart att fortsätta konsumera vissa animalier, när köttet uteslöts av etiska skäl. Sedan finns det ytterligare anledningar som kan resultera i varför respondenterna väljer att äta växtbaserat. Det finns de som utesluter animalier på grund av miljöaspekten. I det stora hela uppger många också att det är en kombination av flera anledningar till varför de väljer att äta växtbaserat och flera uppger att de, sedan de uteslöt animalier från sin kost, känner sig lättare och mår bättre.

4. 4 Tillvägagångssätt

Tillvägagångssättet för denna studie började med en genomläsning och sökning på den forskning som finns inom området som behandlar veganism i relation till maskulinitet. Hur veganismen ser ut i Sverige och vilka det är som väljer att äta kött/äter vegetariskt undersöktes likaså. Detta för att få en tydligare bild på forskningsområde som avsågs att undersökas och på så vis kunde förståelsen av fenomenet samt hur verkligheten faktiskt ser ut särskiljas (Alvehus, 2018). Detta resulterade i att ett syfte samt frågeställningar formulerades.

Då syftet med denna studie var att undersöka hur manliga veganer uppfattar sin maskulinitet i relation till att de utesluter animalier från sin kost formulerades en intervjuguide med halvstrukturerade frågor (bifogad på s. 44). Att konstruera frågor av denna karaktär medför en möjlighet att förhålla sig till det område som syftades på att undersökas samtidigt som det gav utrymme att fånga de enskilda individernas egen upplevelse av fenomenet. Följdfrågorna och den relativt tydliga karaktären på intervjuguiden hjälper intervjuaren att hålla intervjun inom ämnet (Kvale & Brinkmann, 2014). Konstruktion av intervjuguiden resulterade i att frågor som inte inkluderades i analysmaterialet ställdes. De första fem frågorna syftade enbart belysa variationen av respondenter som deltog i studien. Intervjuguiden skulle fortsättningsvis ge en överblick över respondenternas syn på veganism och de val som resulterade i att de äter växtbaserat, för att sedan gå in på hur deras sociala interaktioner kan se ut samt påverka/påverkas av deras beslut i att äta växtbaserat. Slutligen kretsade frågorna kring maskulinitet i relation till veganism och deras upplevelse av att vara en manlig vegan. Genom denna konstruktion av intervjuguide var syftet att på bästa sätt fånga hur manliga veganer uppfattar sin maskulinitet i relation till att de utesluter animalier från sin kost.

När intervjuguiden samt samtyckesblankett var formulerade och godkända av handledaren kontaktades de potentiella respondenter som tidigare visat intresse att delta i denna studie, se

rubriken ”Urvalsprocessen” ovan för närmare beskrivning av detta i inlag i studie. Tillsammans bokade vi en tid som passade oss båda under vecka 48, då samtliga intervjuer ägde rum. På grund av spridningen av COVID-19 och de restriktioner det svenska samhället stod inför skedde inte någon av intervjuerna genom en fysisk träff. Under vecka 48, löd rekommendationerna från Sveriges statsminister att enbart träffa de personer som vi bor med. Allt arbete som gick att genomföra på distans skulle också ske på distans (Sveriges Statsminister, 2020). Därför har samtliga intervjuer genomförts via någon form av videosamtal, som Zoom, FaceTime eller Skype. Inför varje intervju tog respondenterna del av en samtyckesblankett (bifogad på s. 43) där de etiska ställningstaganden som vidtagits för denna studie belyses. Samtliga respondenter fick muntligt information i början av varje intervju, där de också godkände att samtliga intervjuer spelades in.

Varje intervju började med en kort presentation av mig och min roll som forskare av denna studie. Därefter fick respondenterna den muntliga informationen för att belysa studiens etiska ställningstaganden. Längden på intervjuerna varierade från 40 – 70 minuter.

4. 5 Databearbetning

Samtliga intervjuer valdes att spelas in, för att sedan transkriberas. Att spela in intervjuerna ger en möjlighet att fokusera på det som sägs under intervjuerna, fånga upp viktiga delar och ställa relevanta följdfrågor. Däremot kan detta förfarande ifrågasättas då viktiga aspekter som sker under intervjusituation kan gå förlorade, eftersom materialet enbart baseras det respondenten har sagt. I en transkribering fångas inte själva sammanhanget av intervjun upp (Lindgren, 2014). Men då rådande omständigheter försvårar och i vissa fall gör det omöjligt att genomföra en fysisk intervju så är detta något som redan går förlorat i många avseenden.

Samtliga intervjuer transkriberades genom att ord för ord skriva ner det som sades under de inspelade intervjuerna. Den muntliga intervjun blir på så vis en skriven text (Kvale & Brinkemann, 2014). Eventuella skratt, upprepade ord som ”liksom”, ”asså” eller liknande uttryck raderades för att texten skulle bli mer flytande. Det var dock viktigt att essensen av det respondenten sa inte försvann. De första två intervjuerna transkriberades direkt efter genomförandet, detta för att dels underlätta arbetet och för att då var mötet färskt i minnet. De sista sex intervjuerna transkriberas i mån av tid, men majoriteten transkriberades efter att samtliga intervjuer var genomförda.

För att analysera det insamlade datamaterialet valdes en tematisk analysmetod med en induktiv inriktning. Varför denna inriktning valdes beror på att slutsatser drogs utifrån det

insamlade materialet. En induktiv inriktning kan benämnas som en upptäckande inriktning (Hjelm & Lindgren, 2014). Användandet av ett tematiskt analysförfarande innebär att en eller flera texter bearbetas genom att vid genomläsning av dessa söks det efter koder som i förlängningen kan binda samman de olika texterna genom teman (Lindgren, 2014). Rennstam och Wästerfors (2015) förtydligar begreppet kodning, som innebär att i relation till syfte och frågeställning benämner forskaren de meningsbärande enheter som är relevanta. För att finna dessa koder och teman skrevs samtliga transkriberade intervjuer ut för att läsas igenom upprepade gånger. Vid den första genomläsningen så var ambitionen att få en överskådlig bild över materialet. Vid de senare genomläsningarna markerades meningar och koder skrevs i marginalen som var relevanta i förhållande till studiens syfte och frågeställningar. När några nya koder inte längre kunde finnas eller när jag som forskare inte längre kände att jag missat något i texten klipptes materialet isär utifrån de koder och stycken som markerats som relevanta. Att klippa isär materialet förenklade förfarandet genom att kategorisera de koder som var samma och därefter identifiera vilka koder som passade ihop med andra koder. Koderna hjälpte till med att finna samband mellan de olika texterna och därefter skapades en uppfattning om vad som utgjorde grunden för de teman som är studiens resultat. Nedan presenteras ett kodningsschema där det går att urskilja hur de olika temana har tagits fram. Från meningsbärande enheter till de koder som användes som sedan skapade ett undertema och slutligen det övergripande temat. Slutligen bestod resultatet av tre teman med två underteman för respektive tema.

Tema	Föreställningen om manlighet och köttet		Tillåtande omgivning		Den manliga veganen	
Under-tema	Vi är en produkt av vår sociala kontext	De omhändertagande & jägarna	Accepterande värld	Umgänge	Att uppfylla kriterierna	Självacceptans
Kod	Sociala omständigheter	Kvinnor mer känslor	Mer accepterat	Umgänge	Maskulina attribut "Smal/tanig"	Inställning Självacceptans
Citat	"Det var ju kött hela tiden. Frukost, lunch, middag liksom. Det var ju, jag var uppvuxen så. Jag har alltid ätit så. Och det blir väl så om man är uppvuxen med nått att det inte är nått konstigt med det."	"Många har ju den här stereotypiska bilden om omvårdande och omhändertagande. Kanske ligger nånting i det, men samtidigt män är mer bekväma att prata om typ känslor och sånt med en kvinna än med en annan man också."	"Men på bara den tiden från gymnasiet till nu, så har det blivit fler och fler veganer och vegetarianer och folk som äter alternativt och har fått upp ögonen. Mer och mer produkter. På den tiden så fanns nästan ingenting."	"Det beror helt på umgänge och det beror helt på vilka situationer, hur man är och det finns som jag sa innan, det finns ju alltid stolpskott som uttrycker sin åsikt om vad som är manligt att äta osv. Men det är ju inga som jag lägger, jag lägger inget värde i dem, det är inga människor jag vill ha runt mig överhuvudtaget."	"Jag får ju inte de kommentarerna, jag är liksom 188 lång och ganska välbyggd så liksom. /.../ Jag är ju längre än de andra eller bredare än dem, så jag har inte det problemet. Men om du är liten och tanig, och dessutom inte äter kött så kommer ju folk direkt att säga "ah men ät kött och var som folk"."	"Jag var så pass övertygad själv när jag hade bestämt mig. Att jag tror inte jag brydde så mycket om egentligen vad människor tyckte eller omgivningen, hur omgivningen såg på det."
Kod	Social konstruktion	Jägare	Skillnad över tid Normalt idag	Generation	Fördomar Attribut	Ej accepterat själv Bekvämt
Citat	"I huvudsak är man en produkt av den miljö som man växt upp i. Hade jag inte haft min bror som förebild, hade jag växt upp i en släkt av slaktare och bilmekaniker, då hade jag inte ätit vegetariskt idag, med stor sannolikhet. Man formas ju, till väldigt stor del, formas man av vilken miljö man växer upp i."	"... det är nog den här gamla jägar-idealet som lever kvar. På nått vis om man tänker sig att när man går till konsum och köper en plastinpackad liknandekropp, på nått vis blir man den där jägaren som jagar i timmar och springer efter bytesdjuret och lägger ner det med sina bara händer osv. På nått vis blir det nått ställföreträdande liksom att: "Yes, jag är en man. Jag lyckades köpa den där köttbiten."	"Särskilt från de senaste fem åren, det är en väldig skillnad. Nu är det som, nu är det så normaliserat. /.../ De senaste åren, två åren, det veganska och vegetariska står ofta högst upp på menyer istället för som för 10 - 15 år tillbaka, när det kanske inte ens var med på menyerna, eller längst ner med en endast rätt. (R:5)	"Jag tänker att det kanske är en generationsgrej. De flesta, eller många i min ålder, de tyckte inte att det var så konstigt. Eller de var sådär, "ah men du vill äta veganskt, ah men vi lagar veganskt mat" eller de har inte riktigt brytt sig så mycket..."	"...jag tror att det finns en väldigt stor fördom om manliga veganer, att de ska vara liksom vänsterflummiga plyschpojkar på något sätt. Jag tror det, väldigt många har den bilden att det inte är vanliga normala män som är det. Utan det är de som är jäkligt konstiga."	"...jag tror att när man var yngre så var man mer försiktig med att säga det, man försökte prata runt det, att "jag är inte hungrig" istället för att säga att man är vegetarian osv. Men nu är man mer "sähär är det och acceptera det liksom." Det är nog, jag är mer bekväm med det. Och det är nog för att man är mer äldre och mogen liksom..."

4. 6 Etiska ställningstaganden

Denna studie har genomförts i enlighet med de fyra forskningsetiska principer som är samtyckeskrauet, konfidentialitetskrauet, informationskrauet och nyttjandekrauet. Vilket innebär att respondenterna har fått information om frivilligheten med att delta, att all insamlad data kommer behandlas med respekt och konfidentialitet, de har fått information om hur studien kommer att genomföras samt att materialet enbart kommer att användas till denna studie och dess ändamål (Vetenskapsrådet, 2002).

Vid genomförandet av empiriska undersökningar är det genomförarens ansvar att det insamlade datamaterialet hanteras med konfidentialitet och respekt samtidigt som det är viktigt att reflektera över hur materialet förvaras (Svensson & Ahrne, 2015). Allt insamlat material till föreliggande studie har förvarats med hänsyn till respondenternas konfidentialitet. Samtliga intervjuer som spelats in och det transkriberade materialet har förvarats på min privata mobiltelefon och dator, där enbart jag har tillgång till lösenordet. Allt insamlat material har förstörts efter bearbetning alternativt raderats från mobil respektive dator. Att de enskilda personerna inte är identifierbara är en del i hur materialet behandlas, varför inga namn eller specifika hemorter presenteras i denna studie. Om någon av respondenterna har uppgett information av personlig karaktär, exempelvis bostadsort så har detta avidentifierats i citaten som är inkluderade i denna studie.

Inför varje intervju skickades samtyckesblanketten till respektive respondent elektroniskt med uppmaningen om att läsa denna innan intervjutillfället. Innan varje intervju påbörjades fick respondenterna bekräfta att de tagit del av samtyckesblanketten och förstått dess innebörd. En av respondenterna hade haft svårigheter med att öppna filen och fick därför samtyckesblanketten skickad via mail i efterhand. Samtliga respondenterna fick ta del av de etiska ställningstaganden muntligt innan intervjun påbörjades. Den respondenten som fick samtyckesbrevet i efterhand godkände detta och efteråt bekräftade han via mail att han läst igenom samtyckesblanketten.

Ingen information kan ses som stötande i denna studie. Däremot kan det finnas vissa etiska dilemman som kan uppstå i och med att begrepp som manlighet och maskulinitet undersöks. När det kommer till empiriska undersökningar är det alltid av vikt att reflektera över hur ämnet kan bemötas av den potentiella respondenten. För en individ som exempelvis har könsdysfori eller är osäker kring sin könsidentitet kan ämnet väcka känslor som jag forskare inte kan bemöta och fånga upp. Min förhoppning är dock att detta inte är aktuellt i föreliggande studie. När respondenter efterfrågades i inlägget på Facebookgruppen uppgavs det att män söktes och min

förhoppning med det är att det var personer som känner sig säkra med sin könsidentitet som valde att visa intresse att delta i studien.

Det är av vikt att betona att för denna studies ändamål hade det inte spelat någon roll vilket biologiskt kön respondenterna föddes med, då detta inte är relevant. Det kön som respondenterna identifierar sig med är det kön som tas hänsyn till. Det är ingen fråga som har ställts och inte heller något som har kommit på tal under någon av intervjuerna.

4. 7 Positionering

Då jag som genomför denna studie definierar mig som vegan är detta ett ämne jag anser intressant, vilket kan påverka min objektivitet. Det är enbart mina tolkningar och bedömningar som lyfts fram i kodnings- och analysförfarandet då jag arbetat ensam. Målet har varit att förhålla en objektiv roll i arbetsförfarandet, men min egen position går inte att bortse från.

Allwood och Eriksson (2010) förklarar att en forskare sätter sin förförståelse inom parentes för att förhindra att denna påverkar egna antaganden på grund av egen erfarenhet inom området. Genom att vid upprepade gånger överväga vad respondenterna sa i intervjuerna och att inte begrunda mina egna tankar och känslor kring det som tas upp, har jag arbetat för att vidhålla ett objektivt arbetsförfarande.

De frågor som ställs i intervjuguiden är ytterligare en faktor som kan vara relevant att belysa, där jag omedvetet kan ha påverkat på grund av det faktum att jag själv utesluter animalier från min kost. I ett försök att få perspektiv på de frågor som ställs i intervjuguide har jag haft noggrann kontakt med min handledare. Det är dock värt att belysa är att handledaren inte konsumerar köttprodukter, men hans långa erfarenhet inom skolväsendet höjer hans förmåga att hålla sig objektiv i de frågor som tas upp i intervjuguiden.

Jag tror inte att respondenterna har påverkats av att jag, lik dem, utesluter animalier från min kost. Om det på något vis har påverkat dem är min hypotes att detta har varit en fördel. Att det har medfört en mer lättsam stämning att dela med sig av åsikter med någon som har samma etiska ställningstagande. Min position som kvinna tror och hoppas jag har hjälpt mig förhålla mig distanserad till fenomenet, då mina erfarenheter inte är desamma som respondenternas.

4. 8 Tillförlitlighet & trovärdighet

Något som har gett denna studie en ökad tillförlitlighet är urvalet av respondenter. Då det inte har funnits någon fysisk begränsning för att genomföra intervjuerna gav detta istället en

möjlighet att nå respondenter långt från vad som hade varit fallet vid en konventionellt genomförd intervju. Möjligheten resulterade i att nå respondenter från olika delar av Sverige. De varierar i åldrar, alltifrån 20 till 61 år. De besitter olika typer av sysselsättning, högsta avslutad utbildning och bor på olika orter i Sverige.

Ett sätt att säkerställa trovärdigheten och tillförlitligheten i studien var att ställa följdfrågor till de respondenter som deltog i studien. Genom att koppla samman vad de sa och vidareutveckla frågan bidrar det dels till att få en djupare förståelse för respondentens upplevelse av fenomenet men samtidigt få bekräftat att deras svar uppfattade korrekt.

Svensson och Ahrne (2015) poängterar att för en kvalitativ studie ska ses som trovärdig så ska resultatet grunda sig på empiriskt material. Med andra ord ska forskaren inte gissa sig fram eller ha några antaganden om hur hen tror att det undersökta fenomenet ser ut eller yttrar sig. I och med att denna studie är en intervjustudie så är den baserad på empiriska insamlade data. Att jag som forskare är tydlig och transparent i vad gäller genomförandet av studien är ytterligare en faktor Svensson och Ahrne belyser som relevant för att en undersökning ska ses som trovärdig. Åskådliggörandet av min roll och position som forskare, att jag är vegan och hur detta kan ha påverkat arbetsförfarandet, eftersträvas en trovärdighet hos mig som forskare. Genom att tydligt beskriva hur analysförfarandet har genomförts samt att inkludera ett kodningsschema eftersöks en transparens i genomförandet. Att sträva efter en så bred variation under samtliga teman är en utgångspunkt, för att undvika att tolkningen av resultatet blir för snävt. Därför har samtliga respondenter har fått höras i resultatet.

5. Resultat

I detta kapitel kommer resultatet som framkommit i analysen presenteras. Under analysprocessen användes de teoretiska utgångspunkter som presenterade ovan som verktyg. Butlers idéer om att vi gör kön, Connells antaganden om den hegemoniska mannen samt Adams teori om att maskulinitet är kopplat med köttkonsumtion möjliggjorde att analysen förhöll sig till det område som är relevant för studien. Analysförfarandet resulterade i tre teman som svarar på hur manliga veganer uppfattar sin maskulinitet i relation till att de utesluter animalier från sin kost: *Föreställningen om manlighet och köttet*, *Tillåtande omgivning* och *Den manliga veganen*. Samtliga teman som framtagits är uppdelade i underkategorier. Den första frågeställningen: *Huruvida manliga veganer upplever att det finns en koppling mellan maskulinitet och köttkonsumtion och hur tar sig i så fall denna koppling uttryck*, svarar det första och det tredje temat på. Den andra frågeställningen: *Om manliga veganer anser att deras kostval påverkar deras sociala interaktioner med köttätare och hur förklarar samt förhåller de*

sig i så fall till detta, svarar de sista två temana på. Hur analysförfarandet har gått tillväga samt hur kodningsprocessen har sett ut, från det då materialet bestod av citat till vilka koder som används och hur dessa sedan formulerade de olika teman, går att se i kodningsschemat på sidan 16.

5. 1 Föreställningen om manlighet och köttet

Detta tema handlar om att belysa respondenternas förståelse för vad de upplever som manligt samt hur de kopplar detta med köttkonsumtion. Temat inkluderar två underteman som svarar på detta. I *Vi är en produkt av vår sociala kontext* presenteras respondenternas syn på hur omgivningen och det sociala formar samt påverkar oss. Respondenterna ifrågasätter den stereotypiska bilden av vad som är en riktig man och deras syn på vad som är kvinnligt behandlas i *De omhändertagande & jägarna*.

5. 1. 1 Vi är en produkt av vår sociala kontext

I detta avsnitt presenteras respondenternas syn på hur de påverkas av sin omgivning. De ideal och de normer som respondenterna uppger att de har vuxit upp med är sådant de påstår formar oss människor till att fortsätta göra så som vi alltid har gjort. Både till den maten vi konsumerar men också till synen på genusmönster.

Det var ju kött hela tiden. Frukost, lunch, middag liksom. Det var ju, jag var uppvuxen så. Jag har alltid ätit så. Och det blir väl så om man är uppvuxen med nått att det inte är nått konstigt med det. (R:4)

Sen fattar jag ju, de vet inte bättre. Eller de har vuxit upp och aldrig i ifrågasatt det här, eller tänkt att det har varit fel. Och precis som jag hade innan, jag åt kött, jag växte upp att göra så. Men samtidigt så tycker jag inte att det är rätt, det tycker jag verkligen inte. (R:3)

Utifrån respondenternas beskrivningar så är det på grund av att köttkonsumtionen var det normala under deras uppväxt som gör att det inte ifrågasätts. Men samtidigt finns det ju faktiskt de individer som växer upp utan att kött är den normala kosten:

Asså för mig är inte kött mat, för mig är det likdelar och det har alltid varit det. Så det är inget man äter, /.../motbjudande, bara tanken att sitta och stoppa i sig

det och att folk dessutom gör det frivilligt. Jag vet inte, för mig är det så svårt att förstå sig på, att man gör det. Ändå när det är så pass äckligt som det är, för mig är det. Jag som är uppväxt på det sättet. (R:8)

Citatet från den åttonde respondenten belyser att hans inställning och syn på saker påverkas av hur hans omgivning ser ut runt omkring honom. I detta fall så innebär det att kött inte ses som mat, på grund av att han är uppväxt med *den* normen. Som exemplifierats av samtliga citat ovan så har majoriteten av respondenterna vid något tillfälle lagt om sin kost från att tidigare konsumerat kött till att idag äta växtbaserat. På så vis frångår de den norm som de själva uppger att de vuxit upp med och är formade av.

I huvudsak är man en produkt av den miljö som man växt upp i. Hade jag inte haft min bror som förebild, hade jag växt upp i en släkt av slaktare och bilmekaniker, då hade jag inte ätit vegetariskt idag, med stor sannolikhet. Man formas ju, till väldigt stor del, formas man av vilken miljö man växer upp i. (R:6)

Respondentens beskrivning av hur han har påverkats av personerna i hans omgivning och att det som skedde i hans uppväxt är det som har format hans förståelse för hur han ser på det han äter idag. För honom, att födas i en omgivning där köttkonsumtionen är normen, så var personerna i hans omgivning viktiga för att göra en förändring i kosten. Men respondenterna talade inte enbart om att det bara det vi konsumerar som färgas av vår omgivning.

Likväl om alla män skulle börja klä sig i strumpbyxor imorgon, då hade ju det blivit det nya som var manligt. Att nånting är manligt, det är inte nån objektiv realitet på något sätt, utan det skiftar ju efter egentligen av vad majoriteten i mansgrupp gör för nånting. (R:8)

Det den sjätte respondent sa, att ”man är en produkt av den miljö som man växt upp i”, är ett exempel på hur det går att tolka vad det innebär att växa upp i ett samhälle där köttkonsumtion är normen. På samma sätt kan begrepp som manlighet och hur det kan ta sig i uttryck i samhället tolkas av det senaste citatet, att det vissa personer gör som grupp är det som påverkar hur den specifika gruppen av människor kodas och uppfattas.

Adams (2015) poängterade att kött kan ses som en maskulin föda, då det kan finnas en koppling till den tiden då män gav sig ut för att jaga. Men samhällets utveckling har medfört

att människan idag inte behöver ge sig ut med pil och båge för att ta hem middagen. Med detta kanske också inställningen till att kött associeras med något manligt behöver revideras.

...under alla tider, har det varit mannen som varit ute och dödat ett stort djur och dragit hem och försörjt familjen och det finns någonting manligt i att sitta och skära upp ett lik på något sätt. /.../ Men hur det kommer sig att det skulle vara manligt att gå och köpa en vakuumpförpackad snitsel på konsum och sen gå och ställa den på gasolgrillen, det har jag inte riktigt kopplat själv än. (R:7)

5. 1. 2 De omhändertagande & jägarna

Detta avsnitt handlar om manliga veganernas syn på genusmönster. Respondenternas föreställning av vad det innebär att vara kvinnlig har en ganska tydlig bild, i alla fall om det ställs i förhållande till vad som ses som manligt. Avsnittet kommer även belysa hur respondenterna associerar den mat vi äter med det kön vi besitter.

Många har ju den här stereotypiska bilden om omvårdande och omhändertagande. Kanske ligger nånting i det, men samtidigt män är mer bekväma att prata om typ känslor och sånt med en kvinna än med en annan man också. (R:4)

Å andra sidan kan en mer stereotypisk bild av vad som är manligt ses som raka motsatsen enligt en annan respondent.

...att visa medkänsla och empati och att man bryr sig. Och det här med att visa medkänsla, rimmar väl inte riktigt med att vara manlig. (R:3)

Citaten visar att den stereotypiska uppfattningen om att kvinnor är mer omhändertagande och känslosamma kvarstår, men framställningen om att män ska vara empati- och känslolösa individer är däremot inte lika oföränderligt även om citatet från den tredje respondenten säger annat. Utifrån respondenternas utsagor så innebär det mycket mer att vara man idag, som kommer exemplifieras nedan.

Samtidigt som det går det att urskilja utifrån den tredje respondentens citat ovan, att vissa av de så kallade stereotypiska föreställningarna för vad som är manligt finns kvar så går det också att se på det som hur respondent 5 formulerade sig ”Jag tycker det är otroligt omanligt,

att försöka vara man liksom”. Begreppet manligt och vad det innebär behöver nödvändigtvis inte vara längre lika konkret anser respondenterna.

Manlighet för mig betyder inte så mycket egentligen. Jag ser världen liksom, försöker väl se alla människor som individer eller vad man ska säga. (R:3)

Jag ser mig väldigt långt ifrån machobeteendet. Men jag är ändå en man. Och jag känner andra män som är så totalt långt ifrån ett machobeteende. Så jag vet inte riktigt vad jag ska säga. Jag skulle vilja översätta det till människa. (R:2)

Utifrån respondenternas beskrivningar går det att urskilja att de har vissa föreställningar av vad de ser som manligt och särskilt när det kommer till vad de ser som kvinnligt. Däremot kan respondenterna inte ge en entydig bild på vad det innebär att vara en man. Bilden skiljer sig från den stereotypiska föreställningen Adams (2015) presenterade, som innebär att en man ska vara stor och starkt.

Trots att respondenternas syn på manlighet inte faller in i den stereotypiska föreställningen, så kopplar de samman den mat vi äter med det kön vi besitter. För en man i det här fallet så associerar respondenterna manlig mat med exempelvis en stek, en blodig biff eller att ”...grilla en halv gris” (R:7). En anledning till att just kött ses som manligt går att tolka att det beror på respondenternas stagnerade bild av kvinnan och hennes egenskaper.

Att grilla en flintstek och äta den, det är grottmännisko-manligt och att äta en sallad, typ grekisk sallad, det är mycket mer kvinnligt kodat. Och där, bland hundra andra anledningar kanske steget är lättare som kvinna att välja växtbaserad kost. (R:5)

...den här mer omhändertagande mer instinktiva rollen som finns hos kvinnor, som inte i samma utsträckning finns hos män. Kvinnor har kanske lättare sen att tillämpa på, på då djurindustrin och då djuren också. Att de utvidgar sin moraliska sfär eller vad man ska säga. Medans män är mer låsta liksom, i sin bana. (R:8)

Citaten visar att respondenterna associerar bilden de har på kvinnor och deras förmåga till omhändertagande med det lidande som finns i grunden till produkten framför deras ögon. De föreställningar respondenterna har kring kvinnor, att de är mer känslosamma och empatiska är

varför de tror att kvinnor har lättare att anamma en växtbaserad kost och vilket är ett resultat av att de lättare kan se förbi vad det är som ligger på tallriken. Samtidigt associerar den femte respondenten i citatet ovan kött som något maskulint.

Respondenterna förmodade att just kopplingen mellan maskulinitet och köttkonsumtion berodde på jägaridealet, att vara en man förr i tiden innebar att försörja sin familj genom att ta hem mat. Däremot har respondenterna svårt att finna kopplingen mellan dödandet av djuret när du går till affären och köper den färdiga köttbiten.

... det är nog den här gamla jägar-idealet som lever kvar. På nått vis om man tänker sig att när man går till konsum och köper en plastinpackad liknandekropp, på nått vis blir man den där jägaren som jagar i timmar och springer efter bytesdjuret och lägger ner det med sina bara händer och så vidare. På nått vis blir det nått ställföreträdande liksom att: ”Yes, jag är en man. Jag lyckades köpa den där köttbiten.” (R:6)

Det som påverkar respondenternas syn på vad som är manligt och hur detta tar sig i uttryck beror på den syn de har på kvinnor och deras attribut, det kan ses som en motpol och en önskan att vilja uppfattas som motsatsen. Respondenterna menar att det är en kvinnlig egenskap att bry sig om djur och detta är den egenskap de uppger som kan resultera i en förändring i kosten. I respondenternas fall så är detta något de belyser som eventuella faktorer som kan resultera i att det i mångt och mycket kan vara svårt för en man att anamma en växtbaserad kost.

5. 2 Tillåtande omgivning

Detta tema handlar om hur omgivningen manliga veganer befinner och interagerar i spelar roll för hur de anser att deras kostval påverkar deras sociala interaktioner med köttätare. Två underrubriker kommer presenteras för att behandla detta tema. Hur respondenterna anser att de kan interagera i sociala sammanhang påverkas av hur omvärlden omkring dem ser ut, detta kommer att belysas i *Accepterande värld*. Men de personer som befinner sig i deras närhet är också viktiga att belysa i denna fråga och kommer tas upp i *Umgänge*.

5. 2. 1 Accepterande värld

Detta avsnitt berör respondenternas upplevelse av att det är viktigt att känna sig accepterad i samhället. De respondenter som valt att utesluta animalier från sin kost under en längre tid vittnar om en annorlunda upplevelse, att vara vegan idag kontra att vara vegan i slutet på 1900-

talet. Något som tydligt framkommit från respondenterna är att det inte behöver vara så främmande att utesluta animalier. De menar att det skett en förändring över tid, i och med att allt fler har börjat äta mer växtbaserat och att allt fler vego-produkter dyker upp i hyllorna i affärerna så har också förändringen medfört en mer accepterad inställning till det val de gör.

...eller den stora grejen är väl att samhällsklimatet har ju ändrats, det är fler veganer. I början så var det ju ändå väldigt ovanligt och många kanske inte ens hade hört ordet vegan eller kanske inte i alla fall var säkert på vad det var för nånting. Idag så känns det ganska ovanligt att folk inte har koll på vad det är, även om man inte skulle vara intresserad själv, så ingår det typ i allmänbildningen idag, att ha koll på veganism och vegansk kost och livsstil, vad det är för nått. (R:8)

Respondenten beskriver att förändringen som skett när det kommer till hur veganism och vegetarianism uppfattas innebär att det är betydligt enklare att äta växtbaserat idag. Att folk i deras omgivning inte skulle vara medvetna om veganism idag, menar han är ovanligt. Den förändringen som den åttonde respondenten pratar resulterar i vad nästa citat vittnar om:

Men på bara den tiden från gymnasiet till nu, så har det blivit fler och fler veganer och vegetarianer och folk som äter alternativt och har fått upp ögonen. Mer och mer produkter. På den tiden så fanns nästan ingenting. (R:4)

Den nyfikenhet som citatet ovan beskriver, i och med att folk fått upp ögonen för växtbaserad mat ökar möjligheterna för konsumenten. Citatet visar att i och med att intresset att äta växtbaserat ökar medför det ett intresse att tillfredsställa dessa individers utbud. Respondenterna uppger att det är på grund av den förändring som skett, så har det medfört ett bredare utbud. Inte bara i butikshyllorna, utan också i valet av restaurang samt de rätter som erbjuds:

Särskilt från de senaste fem åren, det är en väldig skillnad. Nu är det som, nu är det så normaliserat. /.../ De senaste åren, två åren, det veganska och vegetariska står ofta högst upp på menyer istället för som för 10 - 15 år tillbaka, när det kanske inte ens var med på menyn, eller längst ner med en endast rätt. (R:5)

Utifrån respondentens beskrivning av normaliseringen av vegetarisk och vegansk mat går det att urskilja att det underlättar för veganer att känna att deras val är accepterat. Beskrivningen kan tolkas som att de som väljer att äta växtbaserat idag inte längre behöver begränsa sig i så pass stor utsträckning som de eventuellt tidigare har behövt göra, vilket tolkas att det idag är lättare att interagera i olika sociala sammanhang.

Citaten ovan vittnar om en normalisering av växtbaserad mat samt ett förändrat samhälle som underlättar för en person att välja växtbaserat. Denna normalisering går att urskilja på fler sätt:

...jag arbetar på en oerhört veganvänlig arbetsplats, det får man säga, som bjuder till. Och när vi hade sådan här verksamhetsplanering härom året, då käkade alla vegansk mat, i hela arbetsgruppen. De tar sitt ansvar och är inkluderande i just det här med, kring min åsiktshållning då. (R:6)

Respondenten beskriver att normaliseringen av den växtbaserade kosten innebär att allt fler väljer gröna alternativ som måltid, även om de kanske inte i alla sammanhang gör det. Acceptansen som respondenterna påstår existera idag kring att äta växtbaserat underlättar att allt fler vågar prova en växtbaserad måltid som i förlängningen kan innebära att allt fler vågar gå över helt till en växtbaserad kost, något det sista citatet vittnar om.

5. 2. 2 Umgänge

Som nämnt ovan så kan omgivningen och samhällsutvecklingen spela stor roll för hur respondenterna förhåller sig till sin maskulinitet i relation till sitt kostval. En självklar del i detta sammanhang ansåg respondenterna var de personer som befinner sig i deras omgivning. Detta avsnitt kommer presentera vikten av de personer respondenterna omger sig med, då de kan spela stor roll för huruvida de förhåller sig till sin maskulinitet i relation till deras kostval. Resultatet visar att om respondenterna omger sig med vänner och bekanta som har en accepterande inställning och bemötande så påverkar det hur de som manliga veganer upplever sitt kostval.

När man kommer utanför sin bubbla, för på något sätt så lever man i en filterbubbla och för mig är ju det väldigt mycket vegan-filterbubblan. Men när man kommer utanför den och träffar på människor som har radikalt annorlunda syn på det att ”det är helt självklart att man äter kött annars är man ju knäpp. Man

får ju inte i sig nånting heller. Man dör ju knall och fall om man slutar äta kött”. Då kan jag känna ”oj vad konstigt, är det såhär folk resonerar” och då blir jag på nått vis varsel att jag lever i den lite skyddade, ulligulliga bubblan där alla är så glada och positiva till att man är vegan. (R:6)

Citatet visar att respondenten upplever en betryggande känsla av att känna sig skyddad av omvärlden, samtidigt som det ger ett sken av att det finns många olika inställningar om hur saker och ting ska vara. Innebörden av citatet markerar hur viktigt det kan vara att omge sig med personer som förstår eller åtminstone accepterar de val han som manlig vegan tar. Den tredje respondenten sa att ”... det är väldigt skönt att ha folk som typ har samma värderingar.” Citatet betonar hur viktigt respondenten tycker det är att inte känna sig ensam i sina ställningstaganden. Något som den andra respondenten uppgav en liknande åsikt om: ”Sen vill jag hellre umgås med vänner som har den grundsynen som jag har.” Att välja vilka de har i din umgängeskrets är något som flertalet respondenter lyfte fram som något viktigt, särskilt i fråga om hur köttkonsumtionen är kopplad med maskulinitetsnormen.

Det beror helt på umgänge och det beror helt på vilka situationer, hur man är och det finns som jag sa innan, det finns ju alltid stolpskott som uttrycker sin åsikt om vad som är manligt att äta och så vidare. Men det är ju inga som jag lägger, jag lägger inget värde i dem, det är inga människor jag vill ha runt mig överhuvudtaget. (R:7)

Utifrån respondentens beskrivning kan det vara av stor betydelse för hur en manlig vegan upplever sin maskulinitet i relation till sitt kostval, att ha möjligheten att omge sig och att välja ut de personerna. Emellertid säger inte samtliga respondenter att de enbart omger sig med personer som står för samma etiska ställningstaganden och har samma åsikter. Men utvecklingen som nämndes i det föregående avsnittet speglas av i respondenternas utsagor i detta avsnitt, att personerna i samhället också visar på en förändring. Utifrån respondenternas utsagor går det att identifiera en tolerans från personerna i deras umgänge:

Jag tänker att det kanske är en generationsgrej. De flesta, eller många i min ålder, de tyckte inte att det var så konstigt. Eller de var sådär, ”ah men du vill äta veganskt, ah men vi lagar veganskt mat” eller de har inte riktigt brytt sig så mycket. Och de har liksom, även om de inte riktigt håller med om det etiska, så

har det ändå varit ”Ah men det är bra för planeten eller att människan borde äta mindre kött.” Så de har ändå haft den uppfattningen liksom. Så mina kompisar har inte riktigt varit några, konstigheter riktigt. (R:3)

Jag jobbar i en hyfsat internationell miljö, människor är ganska öppna generellt. Människor flyttar från andra länder för att jobba och så där. Det känns också som att stämningen är en annan sak. (R:1)

Toleransen den tredje respondenten belyser i citatet ovan, visar att han inte nödvändigtvis behöver omge sig med individer med samma etiska ställningstaganden och åsikter. Citatet visar på att människor generellt sett visar på en mer öppenhet kring olika individers olika val idag. Samtidigt som öppenheten den första respondenten indikerar på i citatet ovan går att tolka att vi inte alla behöver besitta samma åsikter och ha samma livsval. Samhällsklimatet, som den åttonde respondenten nämnde i det föregående avsnittet, har ändrats och med det har individerna i vårt samhälle ändrats också. Nedan vittnar den sjätte respondenten om att det är två olika upplevelser, att vara vegan idag kontra att vara vegan för några år sedan.

Nu har det blivit väldigt, väldigt mycket mer naturligt att vara vegan eller äta växtbaserat, eller vara intresserad av djurrätt. Det är oerhört mycket mer accepterat nu. /.../ när jag blev vegetarian så var jag ju 20 och jag umgicks ju naturligtvis med tjugoåringar och det var en kultur då, som inte alls var särskilt djurrättsorienterad. (R:6)

Samtidigt går det att urskilja att de respondenter som ätit växtbaserat under en längre tid kontra de som ätit det under en kortare tid ser på sitt umgänge på lite olika vis. Det finns en högre grad av urval bland de dem väljer att umgås med, desto längre respondenten har uteslutit växtbaserat från sin kost.

Det har blivit så med åren, mer och mer, att man väljer att umgås med veganer. Och det blir nånting som känns naturligt att man gör det. Man vill inte utsätta sig för intrycket, intrycken och synen av köttätande, utom när det är oundvikligt om man säger så. (R:2)

Så man har ju rent naturligt mer veganer och vegetarianer i sin vänskapskrets och sådär också. Det känns, nu är det väldigt normaliserat i min värld. Och för x antal år sedan, eller det har blivit mer och mer normaliserat, i mitt eget liv liksom och de kretsar jag rör mig i. (R:5)

Utifrån respondenternas beskrivningar blir det tydligt att det kan variera huruvida en manlig vegan väljer de han umgås med eller om det faller mer naturligt att omgivningen och umgänget är mer accepterat idag. Respondenternas beskrivningar ovan kan tolkas som att det finns en normalisering kring begreppet vegan och i synen på en man som i dagens samhälle väljer att äta växtbaserat. Detta är något som resulterar i att det kan underlätta för en manlig vegan att interagera i sociala sammanhang.

5. 3 Den manliga veganen

Detta tema kommer belysa betydelsen av respondenternas uppfattning för vad som är manligt i relation till att de själva är män. Oavsett om respondenterna lägger någon vikt i manliga attribut eller vad som är normen för vad som är manligt i dagens samhälle, om de accepterar sig själva påverkar det hur de förhåller sig till att ”inte vara en riktig man”.

Temat *Den manliga veganen* delas upp i två avsnitt. I *Att uppfylla kriterierna* kommer fördomarna respondenterna tror sig finnas kring män som äter växtbaserat att presenteras samt om deras syn på manliga attribut är av vikt för att inte ses som en stereotypisk vegan. I *självacceptans* kommer betydelsen av att respondenterna känner sig bekväma med sina ställningstagande och att de finner trygghet i sitt val att belysas.

5. 3. 1 Att uppfylla kriterierna

I detta avsnitt kommer respondenternas syn på fördomar kring veganer att lyftas. I tidigare avsnitt presenterades en stereotypisk bild av kvinnan utifrån respondenternas uppfattning. I detta avsnitt går det att ana en viss antydning hos respondenterna att det finns fördomar kring hur en manlig vegan är eller ser ut. De håller nödvändigtvis inte med om dessa fördomar, men de belyser att det finns. Fördomarna de belyser är sammanvävda med den förutfattade meningen om att det är kvinnor som äter växtbaserat, inte stora starka *riktiga* män.

...jag tror att det finns en väldigt stor fördom om manliga veganer, att de ska vara liksom vänsterflummiga plyschpojkar på något sätt. Jag tror det, väldigt många

har den bilden att det inte är vanliga normala män som är det. Utan det är de som är jäkligt konstiga. (R:7)

Eller jag vet inte, jag tycker att det känns som en överresenterad grupp av veganer också, som kanske inte ser ut som en generell man eller vad man ska säga. Utan att det är, nån överrepresentation hos veganer att typ att män som är veganer inte är jättemanliga. Den kan va helt fel, men det känns som det om man bara ska ta nått tvärsnitt ur en veganpopulation i stort på nått sätt (R:8)

Respondenterna beskriver de fördomar de tror sig finnas kring manliga veganer, att de ska vara konstiga eller annorlunda, det inte är normala män som är veganer. Även om respondenterna inte håller med i den stereotypiska föreställningen, så dyker ändå de stereotypiska manliga attributen upp som svar på frågan om de behövt försvara sitt kostval i relation till att de är män.

Jag tror att, jag är ganska manligt kodad som det är. Så det blir inte liksom en angrepps... det är inte någon som tagit den konflikten kring. Jag är nästan 190 och stort skägg. Det är väldigt manlig kodning. Det är nog svårare för någon som inte har samma klassiska, traditionella manliga kodning, som blir mer ifrågasatt. (R:5)

Jag får ju inte de kommentarerna, jag är liksom 188 lång och ganska välbyggd så liksom. /.../ Jag är ju längre än de andra eller bredare än dem, så jag har inte det problemet. Men om du är liten och tanig, och dessutom inte äter kött så kommer ju folk direkt att säga "ah men ät kött och var som folk". (R:4)

Utifrån citaten ovan så kan den maskulina kodningen på så vis ses som en rustning mot de eventuella konflikter eller motstånd som kan uppstå i konflikten att vara en manlig vegan. Samtidigt som en respondent som inte beskriver sig som en stor och stark man löper större risk att bli ifrågasatt kring att äta växtbaserat.

...mamma och pappa ba, "ah du behöver" skämtsamt men med lite allvar tror jag, "ah du behöver en biff, du är så tanig, du är så smal. Så där blir det när man är vegan." (R:3)

Respondenternas utsagor går att tolka som att förställningen av att en riktig man behöver kött späs på, då en man som lever upp till de mer stereotypiska manliga attributen har högre acceptans. När respondenten inte lever upp till de ideal som omfattar den stereotypiska mannen då accepteras inte heller valet av den växtbaserade kosten. På så viss rättfärdigas köttkonsumtionen som något viktigt för män, eftersom en respondent som uppger att han uppfyller attributen att vara en ”riktig man”, inte utstår samma bemötande.

5. 3. 2 Självacceptans

Det sista avsnittet kommer belysa ytterligare en aspekt som är relevant för hur en manlig vegan uppfattar sin maskulinitet i relation till att han utesluter animalier från sin kost, vilket är vikten av att respondenterna känner att de accepterar sitt eget val. Även om respondenterna upplever att det är mer accepterat att äta växtbaserat idag samt att människorna i deras omgivning är accepterande, så visar resultatet att det krävs en självacceptans. Respondenterna uppgav att denna aspekt är särskilt relevant i relation till deras maskulinitet, oavsett hur den tar sig i uttryck och hur respondenterna i fråga tolkar begreppet. Den tredje respondenten sa att ”...jag skiter fullständigt i liksom hur maskulin jag uppfattas av andra.” Citatet sätter ton för hur relevant frågan är för hur de sedan kopplar detta med deras relation till att äta växtbaserat.

Om man kryper kring väggarna, ”åh förlåt, men jag äter faktiskt inte kött”, det klart då blir man behandlad därefter. Men om man i stället självklart står upp för ”nä jag, det är klart att jag inte äter kött. Varför skulle jag göra det. Är du helt galen? Bidra till miljöförstöring, lidande och massa pandemier, varför skulle jag göra det?” Om man på det viset, vad ska man säga, är manlig på sitt, i sitt val, eller sitt ställningstagande, så blir man betraktad med en fullständig respekt. (R:6)

Att stå upp för sitt etiska ställningstagande är ett sätt att visa sin maskulinitet menar den sjätte respondenten. Men hur självacceptansen yttrar sig kan variera, för en annan respondent kan det i mångt och mycket handla om en mognad. Han menar att det kan vara svårt för en ung person att stå för sitt etiska ställningstagande, när det innebär att han står utanför normen och som bygger på en rädsla för att inte passa inte eller att inte vara som alla andra:

...jag tror att när man var yngre så var man mer försiktig med att säga det, man försökte prata runt det, att ”jag är inte hungrig” istället för att säga att man är vegetarian och så vidare. Men nu är man mer ”såhär är det och acceptera det

liksom.” Det är nog, jag är mer bekväm med det. Och det är nog för att man är mer äldre och mogen liksom. Som nu, jag skiter i vad nån annan tycker nu för tiden liksom. Men när man var i den ålder då var ju kanske mer, då bryr man kanske mer om vad andra tycker och så. (R:4)

Citatet visar att det är skrämmande att avvika från normen, men ju äldre respondenterna blivit desto enklare upplever de att de kan stå för sina åsikter och för de etiska ställningstagandena att äta växtbaserat innebär. En viktig faktor flera av respondenterna belyser är att de är bekväma med de skäl som har resulterat i att de väljer att äta växtbaserat. Deras inställning leder till att de lättare kan acceptera att de eventuellt står utanför normen. Men istället för att skämmas för det, som vissa uppgav att de gjorde under tidigare år, så transformerar de istället det till en styrka. Det blir en självklarhet istället.

Man kan säga att första året, när jag var vegetarian, så upplevde jag på nått vis som nästan lite obekvämt och lite pinsamt sådär att säga att jag var vegetarian. För jag var ju ändå medveten om den här normen då, att det är klart att man ska äta kött och vad är man för mes om man håller på att larva sig och så. Men vart efter jag fick starkare och starkare djurrättstänkande, så övergick det där för mig att det där är helt självklart. Jag vet att det här är rätt beslut, jag vet att det här är rätt inställning. Så då slutade jag att skämmas över att vara vegetarian, utan det var mer ”Ah men jag är vegetarian och jag är det för djurrättsskäl”. Det var skönt att ha den etiska underbyggnaden i botten. (R:6)

Respondentens beskrivning går att tolkas som att när det finns en självacceptans är det lättare att ignorera att han som manlig vegan inte faller inom det som i dagens samhälle klassificerar som normen. Självacceptansen resulterar i att det inte spelar någon roll och fler respondenter vittnar om samma sak, så länge de är trygga i sig själva.

Ju äldre jag blivit, desto mindre har jag brytt mig om att passa in eller vara manlig liksom. Så det är okej om fler män tycker det är konstigt eller tycker att jag inte är som dem, så fine det påverkar inte mig riktig. Men jag försöker att inte riktigt bry mig. (R:3)

Jag var så pass övertygad själv när jag hade bestämt mig. Att jag tror inte jag brydde så mycket om egentligen vad människor tyckte eller omgivningen, hur omgivningen såg på det. (R:2)

Resultatet visar att upplevelsen av att avvika från normen underlättas om respondenterna är säkra i sina beslut. Det ger en känsla av att andras åsikter inte har lika mycket värde, då tryggheten återfinns i deras eget ställningstagande. Detta sammanfattar ganska väl hur respondenterna uppfattar sin maskulinitet i relation till att de utesluter animalier från sin kost. *Den manliga veganen*, det sista temat syftar till att det är den egna individen i slutändan som enbart kan svara på den egna upplevelsen. Det finns en föreställning i vårt samhälle, som Adams (2015) belyser, att köttkonsumtion är kopplat med maskulinitet. Denna föreställning lyser igenom i respondenternas uppfattning av vad de ser som kvinnligt och hur de kan koppla deras empati till förmågan att anamma en växtbaserad kost, tillskillnad från mäns förmåga att göra det. Men i slutändan visar resultatet att det är den enskilda manliga veganen som kan svara på hur han förhåller sig till sin maskulinitet, hur den tar sig i uttryck och om han accepterar den som resulterar i hur han uppfattar sitt ställningstagande.

6. Slutdiskussion

6. 1 Slutsatser

Syftet med denna studie var att undersöka hur manliga veganer uppfattar sin maskulinitet i relation till att de utesluter animalier från sin kost och den första frågeställningen var: *Upplever manliga veganer att det finns en koppling mellan maskulinitet och köttkonsumtion? Hur tar sig i så fall denna koppling uttryck?* I resultatet går det att se hur respondenterna förhåller sig till sin maskulinitet i relation till att de utesluter animalier och detta yttrar sig på olika sätt. I resultatets första tema, *Föreställningen om manlighet och köttet*, presenteras det hur respondenterna förhåller sig till begreppet manligt och hur deras uppfattning av detta kan förstås. Resultatet visar att det i mångt och mycket inte går att beskriva hur det är att vara en man på ett sätt, tillskillnad mot vad som uppfattas som kvinnligt och vad det innebär att vara en kvinna. Resultatet visar att uppfattningen om kvinnlighet är betydligt tydligare och till viss del ser respondenterna det som en motpol. Enligt respondenterna innebär det att vara en man genom att förhålla sig till det som utmärks av att vara kvinna, för att därefter ta avstånd från det. Butler (2007) presenterade att det finns en föreställning om att vara man är normen och att

vara en kvinna är något sekundärt. För att vara en kvinna så behöver hon *bli* en kvinna. Butlers beskrivning, att män representerar vad som kan ses som utgångspunkten för vad en människa är kan ifrågasättas utifrån resultatet av denna studie. Respondenternas beskrivning av manlighet och kvinnlighet kan tolkas utifrån uppfattning som att manlighet skapas i relation till vad som är kvinnligt.

Avsnittet *Att uppfylla kriterierna* visar att respondenterna till viss del baserar sina liv, de val de väljer att ta och hur de ser på olika fenomen beroende på hur begreppet manlighet uppfattas som fenomen i det stora hela och hur saker och ting har sett ut genom tiderna. Connell (1996) poängterar att maskulinitet kan yttra sig på flera olika sätt, vilket blir tydligt i respondenternas redogörelse för vad de definierar som manligt. De kan inte ge en entydig bild av fenomenet. De kan ge en tydlig bild av stereotypen av en ”riktig man” men de håller nödvändigtvis inte med om föreställningen. Den åttonde respondenten formulerade sig tydligt när han sa ”Att nånting är manligt, /.../ det skiftar ju efter egentligen av vad majoriteten i mansgrupp gör för nånting”. Det majoriteten av en grupp gör, representerar på så vis det som blir typiskt för den specifika gruppen blir innebörden av det han säger. Det överensstämmer med Butlers (2007) teori om att vi gör kön. Hon menar att hur vi beter oss är det som resulterar i att ett kön uppfattas på ett visst sätt.

Utgångspunkten med den hegemoniska maskuliniteten är att den är dominerande över kvinnor (Connell, 1996). Respondenterna kunde dock inte ge en tydlig bild av vad de definierar som manlighet, men de kunde ge en klar bild av vad som är kvinnligt. Respondenterna uppger att en kvinna har lättare att äta vegetariskt eller växtbaserat, på grund av föreställningen av att de har lättare att känna empati för djuren och på så vis visar respondenterna att de till viss del anammar vad de själva definierar som kvinnligt. Skälen till varför respondenterna äter växtbaserat varierade, men det grundade sig mycket i etiska ställningstaganden och djurrättsfrågor.

Resultatet stärker på så vis bilden av att köttkonsumtion är associerat med en hegemonisk maskulinitet. Respondenterna uppger att äta växtbaserat uppfattas som en kvinnlig egenskap och Adams (2015) menade att män som väljer att äta växtbaserat positionerar sig själv i en lägre position. Men i det sista temat *Den manliga veganen* åskådliggör resultatet hur detta kan förstås utifrån respondenternas erfarenheter och utsagor. Att deras avståndstagandet från manlighetsdiskursen måste med nödvändighet ske i relation till denna diskurs. Respondenternas beskrivningar kan tolkas som att de nödvändigtvis inte håller med om att köttkonsumtion behöver ses som något maskulint, men det är den diskursen de behöver göra motstånd emot. Tolkningen blir att det är lättare att stå emot denna dominerande position om de faller inom

normen av hur en riktig man ska se ut, när de inte beter sig som en riktig man. På så vis blir respondenterna på sätt och vis tvungna att förhålla sig till den dominerande diskursen, för att kunna ta avstånd från den.

Resultatet visar att männen tar avstånd till det som uppfattas som kvinnligt, för att kunna ses som en "riktig man" samtidigt som det också indikerar på att kött ses som något manligt, vilket är Adams (2015) teori. Även om resultatet visar att skälen till varför kött ses som något manligt kan variera, så går det att tyda att det finns en uppfattning som stämmer överens med tidigare forskning som uppgav att "riktiga män" äter kött (Nath, 2011; Rozin, m.fl., 2012; Sumpter, 2015). Rothgerber (2013) belyser i sin studie, att kvinnor inte är lika direkta i sin argumentation till varför de äter kött, i alla fall utifrån manliga veganers perspektiv. Rothgerber menade att de kvinnor som äter kött väljer att inte associera den mat de äter med det djur det en gång har varit och respondenterna till föreliggande studie antog att kvinnor äter växtbaserat på grund av de känner mer empati och ser det lidande som finns bakom djuret. Den frånvarande referenten som Adams (2015) benämner som den förändrade synen på djuret till köttbiten, blir därför relevant i uppfattningen om den mat vi äter och enligt respondenterna till föreliggandet studie, så finns det ett antagande i att kvinnor har lättare att uppmärksamma den frånvarande referenten. Vilket är varför de tror att det är fler kvinnor som äter växtbaserat.

Respondenterna, som är män och som väljer att utesluta animalier från sin kost och på så sätt anammar ett beteende som de samt Adams (2015) beskrivit som mer kvinnligt, hur förhåller sig de till denna föreställning? I det sista temat *Den manlige veganen*, visar resultatet att det finns en relevans med den mer stereotypiska uppfattningen av manlighet, när det kommer till relationen till maten som konsumeras. Resultatet visar att i relation till att vara en manlig vegan kan det vara relevant att inte se ut som "en stereotypisk vegan". Respondenterna uppger att vara manligt kodad med manliga attribut förenklar för dem i mötet med andra individer och att se ut som "en riktig man" underlättar de sociala interaktionerna med köttätare, då de inte blir lika ifrågasatta.

Detta leder oss in på den andra frågeställningen: *Anser manliga veganer att deras kostval påverkar deras sociala interaktioner med köttätare och hur förklarar samt förhåller de sig i så fall till detta?* I resultatet framkom det att respondenterna kan möta motstånd i sociala interaktionerna i mötet med köttätare, men respondenterna uppger att det underlättar om de som manliga veganer inte ser ut som stereotypiska sådana. Detta stämmer överens med de studier som genomfördes av De Backer, m.fl. (2020) och Greenebaum och Dexter (2018). Resultatet som Greenebaum och Dexter tog fram indikerade på att just köttkonsumtion inte behöver associeras med något maskulint. Men det som var särskilt intressant, som författarna belyste,

var att avståndstagandet skedde i relation till att de förtydligade sin maskulinitet genom att fokusera på kraft och styrka, något som ses som typiskt manligt. Föreliggande studies resultat visar liknande tendenser som det Greenebaum och Dexter (2018) belyser. Respondenterna till föreliggande studie höll nödvändigtvis inte med om att män behöver kött för att uppfattas som ”riktiga män”. Men det är ändå till den uppfattningen de uppger att de behöver förhålla sig till. Genom att respondenterna belyste att de inte ser ut som stereotypiska veganer sker avståndstagandet i relation till uppfattningen om att män äter kött. På så vis vidhålls uppfattningen om den hegemoniska mannen.

Begreppet hybridmaskulinitet som Bridges och Pascoe (2014) samt Greenebaum och Dexter (2018) talar om, blir därför också relevant att belysa. Eftersom respondenterna till föreliggande studie ser ett samband mellan kvinnor och att äta växtbaserat, så indikerar detta på att växtbaserad mat uppfattas som feminin. Att respondenterna anammar en kost som de anser feminin, men använder sig av maskulina kodningar som rustning, pekar på att den växtbaserade maten inte längre behöver associeras som feminin.

I temat *Tillåtande omgivning* visar resultatet att det finns fler aspekter som är relevanta i relation till hur manliga veganers sociala interaktioner med köttätare kan påverkas. Resultatet visar att veganism är mer accepterat i samhället idag än vad det var för 20 år sedan. Detta yttrar sig inte enbart i umgänget och vännerna som respondenterna har i sin omgivning. Respondenterna uppger att detta yttrar sig i hur marknaden ser ut och det ökade utbudet att tillfredsställa de individer som utesluter animalier från sin kost. De uppger att det är enklare att äta växtbaserat på en restaurang och det finns fler produkter att köpa i en matbutik idag.

Adams (2015) belyser att det finnas en underliggande tro att det innebär att män väljer att vara feminina när de utesluter kött och animalier från sin kost. Respondenterna uppger dock att samhället och omgivningen blir mer och mer accepterat när det kommer till växtbaserad mat. Därför kan resultatet tolkas att desto fler män som testar och anammar en växtbaserad kost så behöver det inte längre ses som ett feminint val. Eftersom det kan bero på rädslan att uppfattas som feminin som leder till att fler inte väljer att utesluta animalier från sin kost.

Utvecklingen respondenterna talar om, som har skett både i samhället och i hur folk bemöter manliga veganer indikerar på det Connell och Pearse (2015) lyfter fram kring det vi förväntar oss av respektive kön formuleras i sociala interaktioner. Ju fler män som anammar och äter växtbaserat desto vanligare blir fenomenet. På så vis är det också intressant att reflektera över det Connell (1996) säger om att den hegemoniska maskuliniteten är förändringsbar. Över tid och beroende på platsen så är bilden av den dominerande mannen förändringsbar och utifrån respondenternas utsagor går att urskilja en förändring och acceptans

kring hur den manliga veganen upplevs idag. På så vis kan resultatet tolkas som att den växtbaserade kosten inte för alltid kommer att kodas som sekundär och feminin.

6. 2 Kritisk reflektion

Det hade varit ett intressant att undersöka manliga köttätares perspektiv på uppfattningen köttkonsumtion i relation till manlighet. Detta är något jag ser kan vara av vikt att undersöka vidare i relation till denna studies resultat. Om det finns likande syn och uppfattning om kön och köttkonsumtion hos manliga köttätare, som det finns hos manliga veganer.

En annan viktig punkt att belysa är att en av frågeställningarna har modifierat och omformulerats under arbetets gång, utifrån det som framgick i intervjuerna. Ursprungligen löd den andra frågeställningen: Anser manliga veganer att deras kostval påverkar deras sociala interaktioner med andra *köttätande män* och hur förklarar samt förhåller de sig i så fall till detta? Anledningen till att denna ändrades var att det framgick som irrelevant att undersöka när intervjuerna genomfördes. Respondenterna fann ingen betydelse i deras sociala interaktioner om mötet var med en manlig eller kvinnlig bekant.

Resultatet för föreliggande studie grundar sig på åtta manliga veganers utsagor om hur de uppfattar sin maskulinitet i relation till att de utesluter animalier från sin kost. Det är därför av vikt att belysa studiens generaliserbarhet. Det är viktigt att poängtera att kraven för generaliserbarheten i en kvalitativ kontra en kvantitativ undersökning skiljer sig. När det kommer till kvalitativa undersökningar är det svårt att uttala sig om resultatet är generaliserbart. Kvalitativa undersökningar brukar därför belysas som mindre generaliserbara, då det inte går att göra på samma mätbara sätt. Men att kunna anamma det resultat som är framtaget i en kvalitativ studie på andra liknande situationer, miljöer och individer medför en möjlighet att tala om generalisering (Svensson & Ahrne, 2015).

Att resultatet faller i linje med det som lyftes fram i den tidigare forskningen indikerar på att det går att tala om viss generaliserbarhet. Däremot är begrepp som maskulinitet något som är väldigt förändringsbart, något Connell (1996) belyser. Att det som ses som den hegemoniska maskuliniteten idag behöver inte innebära att det är så den alltid kommer att se ut. Det samma gäller uppfattningen om veganism, i respondenternas utsagor går det att se hur detta har förändrats genom tiden. Svensson och Ahrne (2015) menar att resultat ska kunna överföras till olika platser och olika tider för att kunna generaliseras. Därför är detta något som inte denna studie kan tala för. Däremot går det att se hur det ser ut här och nu och förhoppningsvis kan det tala för vilken riktning uppfattningen kommer att utvecklas åt.

Därför kan denna studie finnas till grund för att vidare utforska området som berör maskulinitet och diskursen som omfattar den hegemoniska maskuliniteten, särskilt i relation till köttkonsumtion. Denna studie styrker Adams (2015) teori om att maskulinitet är associerat med köttkonsumtion och i och med att män har en dominerande position i vårt samhälle kan det ses som ett problem. Särskilt om det finns särskilda egenskaper som ses som mer manliga än andra och om dessa egenskaper medför belastningar på vår planet, vår hälsa och ett onödigt lidande för miljontals av levande varelser varje år.

Referenslista

Adams, Carol. J. (2015). *The Sexual Politics of Meat: A Feminist- Vegetarian Critical Theory*. 25th Anniversary Edition. New York: Bloomsburt Publishing Inc

Allwood, C. M. & Eriksson, M. G. (2010). *Grundläggande vetenskapsteori: för psykologi och andra beteendevetenskaper*. (2. Uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Alvehus, J. (2018). *Problemformulering*. Lund: Studentlitteratur.

Ambjörnsson, F. (2006). *Vad är queer?* Stockholm: Natur och Kultur.

Amcoff, E., Edberg, A., Enghart Barbieri, H., Lindroos, A. K., Nälsén, C., Pearson, M. & Warensjö Lemming, E. (2012). *Riksmaten 2010 – 11: Livsmedels- och näringsintag bland vuxna i Sverige*. [Elektronisk] Uppsala: Livsmedelsverket. Tillgänglig: https://www.livsmedelsverket.se/globalassets/publikationsdatabas/rapporter/2011/riksmaten_2010_20111.pdf?AspxAutoDetectCookieSupport=1 [2020-11-11]

Axfood (2018). *Vegotrenden 2018: Mer och allt oftare*. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.axfood.se/nyhetsrum/pressmeddelanden/2018/10/vegotrenden-2018-mer-och-allt-oftare/> [2020-11-11]

Becker, W. & Pearson, M. (2002). *Riksmaten 1997 - 98: Kostvanor och näringsintag i Sverige: metod- och resultatanalys*. [Elektronisk] Uppsala: Livsmedelsverket. Tillgänglig: <https://www.livsmedelsverket.se/globalassets/matvanor-halsa-miljo/kostrad-matvanor/matvaneundersokningar/riksmaten-1997-1998-resultat-och-metodrapport.pdf> [2020-11-19]

Bridges, T. & Pascoe, C. J. (2014). Hybrid Masculinities: New Directions in the Sociology of Men and Masculinities. [Elektronisk] *Sociology Compass*, 8(3). Ss, 246 – 258. Tillgänglig Sociology Source Ultimate [2020-11-17]

Butler, J. (2007). *Genustrubbel*. Göteborg: Daidalos AB.

Connell, R. W. (1996). *Maskuliniteter*. Göteborg: Daidalos AB.

Connell, R. W. & Pearse, R. (2015). *Om genus*. Göteborg: Daidalos.

De Backer, C., Erreygers, S., De Cort, C., Vandermoere, A. D., Vrinten, J. & Van Bauwel, S. (2020). Meat and masculinities. Can differences in masculinity predict meat consumption, intentions to reduce meat and attitudes towards vegetarians?. [Elektronisk] *Appetite*, 147. Tillgänglig APA PsycInfo [2020-11-17]

Flores, J. & Kihlberg, J. (2020-10-24). *Vegoburgaren överlevde omröstning i EU-parlamentet*. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.dn.se/varlden/fortsatt-tillatet-med-uttryck-som-vegansk-korv/> [2020-11-12]

Gemzöe, L. (2014). *Feminism* (2 uppl.) Stockholm. Bilda.

Greenebaum, J. & Dexter, B. (2018). Vegan men and hybrid masculinity. [Elektronisk] *Journal of Gender Studies*, 27(6), ss, 637 – 648. Tillgänglig Sociology Source Ultimate [2020-11-10]

Hjelm, M. & Lindgren, S. (2014). Metod och metod – jag vill ju förstå samhället? I M. Hjelm, S. Lindgren & M. Nilsson (red.). *Introduktion till samhällsvetenskaplig analys*. (2. Uppl.). Malmö: Gleerup

Lindgren, S. (2014). Tematisering. I M. Hjelm, S. Lindgren & M. Nilsson (red.). *Introduktion till samhällsvetenskaplig analys*. (2. Uppl.) Malmö: Gleerup

Livsmedelsverket (2020-10-02). *Vegetarisk mat*. [Elektronisk] Uppsala. Tillgänglig: <https://www.livsmedelsverket.se/matvanor-halsa--miljo/kostrad/vegetarisk-mat-for-vuxna?AspxAutoDetectCookieSupport=1> [2020-11-11]

Lööv, H (red.), Andersson, R., Ekman, S., Clarin, A. W., Frid, G., Kättström, H., Larsson, B. & Sjö Dahl, M. (2013). *Hållbar köttkonsumtion. Vad är det? Hur når vi dit?* [Elektronisk] Jönköping: Jordbruksverket. (Rapport 2013:1) Tillgänglig:

https://www2.jordbruksverket.se/webdav/files/SJV/trycksaker/Pdf_rapporter/ra13_1.pdf

[2020-11-11]

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. (3. Rev.[rev.] uppl.). Lund: Studentlitteratur.

Nath, J. (2011). Gendered fare? A qualitative investigation of alternative food and masculinities [Elektronisk] *Journal of Sociology*, 47(3), ss. 261 – 278. Tillgänglig Sociology Source Ultimate [2020-11-10]

Rennstam, J. & Wästerfors, D. (2015). Att analysera kvalitativt material. I G. Ahrne & P. Svensson (red.). *Handbok i kvalitativa metoder*. Stockholm: Liber.

Rothgerber, H. (2013). Real men don't eat (vegetable) quiche: Masculinity and the justification of meat consumption. *Psychology of Men & Masculinity*, 14(4), ss. 363 – 375. Tillgänglig APA PsycArticles [2020-11-16]

Rozin, P., Hormes, J., Faith, M. & Wansink, B. (2012). Is Meat Male? A Quantitative Multimethod Framework to Establish Metaphoric Relations. [Elektronisk] *Journal of Consumer Research*, 39(3), ss. 629 – 643. Tillgänglig APA PsycInfo [2020-11-10]

Salomonsson, R. (2020-02-03). *Rusning efter vego i butiken*. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.svd.se/rusning-efter-vego-i-butiken> [2020-11-11]

Sumpter, K. (2015). Masculinity and Meat Consumption: An Analysis Through the Theoretical Lens of Hegemonic Masculinity and Alternative Masculinity Theories [Elektronisk] *Sociology Compass*, 9(2), ss. 104 – 114. Tillgänglig Google Scholar [2020-11-10]

Svensson, P. & Ahrne, G. (2015). Att designa ett kvalitativt forskningsprojekt. I G. Ahrne & P. Svensson (red.). *Handbok i kvalitativa metoder*. Stockholm: Liber.

Sveriges Statsminister. (2020). *Statsminister Stefan Löfvens Tal Till Nationen den 22 november 2020*. Tillgänglig: <https://www.regeringen.se/tal/2020/11/statsminister-stefan-lofvens-tal-till-nationen-den-22-november-2020/> [24 november 2020]

Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

Välj Vego. (u.å.). *Varför vegan?* [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.valjvego.se/varfor-vegan> [2020-11-11]

Warensjö Lemmin, E., Moraesus, L., Petrelius Sipinen, J. & Lindroos, A. K. (2018). *Riksmaten ungdom 2016 – 17: Så äter ungdomar i Sverige: Del 1 livsmedelskonsumtion bland ungdomar i åk5, åk8 och åk2 på gymnasiet*. [Elektronisk] Uppsala: Livsmedelsverket. Tillgänglig: https://www.livsmedelsverket.se/globalassets/publikationsdatabas/rapporter/2018/2018-nr-14-riksmatenungdom-huvudrapport_del-1-livsmedelskonsumtion.pdf [2020-11-19]

World Health Organization. (2015). *IARC Monographs evaluate consumption of red meat and processed meat*. [Elektronisk] Tillgänglig: https://www.iarc.fr/wp-content/uploads/2018/07/pr240_E.pdf [2020-12-07]

Zachrisson, J. (2019-06-18). *Rekordintresse för vegetarisk mat*. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/rekordintresse-for-vegetarisk-mat> [2020-11-11]

Bilaga 1 Samtyckesblankett

Hej!

Jag heter Sandra Olsson och är en student på Högskolan Väst i Trollhättan och jag ska skriva mitt kandidatarbete i Sociologi.

Jag söker frivilliga deltagare till min studie som kan hjälpa mig att få en ökad förståelse för mäns upplevelser kring att äta växtbaserat. För att genomföra denna studie söker jag efter män som definierar sig som veganer eller äter en växtbaserad kost för att kunna representera den urvalsgrupp jag önskar att undersöka. Att delta är frivilligt och du kan välja att avsluta ditt deltagande när som helst under studiens genomförande. Du behöver inte uppge skäl till varför du önskar avbryta deltagandet och det kommer inte resultera i några negativa konsekvenser för dig.

Studien är en kvalitativ intervjustudie och kommer genomföras genom intervjuer som behandlar upplevelsen av att vara en manlig vegan. Intervjun uppskattas ta 40 – 60 minuter. För att underlätta analysprocessen i mitt genomförande kommer jag att behöva spela in intervjuerna, där jag behöver ditt samtycke.

Det material som samlas in kommer enbart att användas till denna studie och för dess ändamål. Samtligt material som samlas in för denna studie kommer att behandlas med konfidentialitet och respekt. Detta innebär att det är enbart jag som genomför denna undersökning samt eventuellt min handledare, som kommer ha tillgång till det som samlas in som material. All information som kan kopplas till dig som person kommer att aidentifieras. Detta innebär att ditt namn eller annan information av personlig karaktär, inte kommer att uppges i studien.

Om du har några frågor kan du kontakta mig via e-post.

sandra.olsson.9@student.hv.se

Om du skulle ha några övriga frågor kan du kontakta min handledare Larsgunnar Gunnarsson på Högskolan Väst på: larsgunnar.gunnarsson@hv.se

Tack på förhand!

Med vänliga hälsningar Sandra Olsson

Bilaga 2 Intervjuguide

Kort beskrivning:

Hur gammal är du?

Vart i Sverige bor du?

Familjeförhållanden?

- Sambo, särbo, singel, barn, bor med föräldrar, etc.

Vad har du för sysselsättning?

- Studerar, arbetar, föräldraledig etc.

Vad har du för högsta avslutad utbildning?

- Gymnasie-, Högskoleutbildning etc.

Generellt om vegansk kost:

Hur länge har du ätit en vegansk kost?

Skulle du kunna berätta om de anledningar som ledde till att du gick över till en vegansk kost?

- Vegetarian först, övergick till vegan?
- Eventuella följdfrågor gällande etik, miljö eller hälsorelaterade anledningar?

Innan du beslutade dig att gå över till en vegansk kost, hur såg din relation ut till kött?

När du först började äta en vegansk kost, hur upplevde du reaktionerna från din omgivning?

- Föräldrar, nära vänner, arbetskollegor etc.
- Vad innebär deras reaktion för dig?
- Hade du några särskilda förväntningar kring hur din omgivning skulle reagera?

Du sa att du hade ätit vegansk kost i XX år. Upplever du att det är någon skillnad i hur folk reagerar när du berättar för dem om ditt kostval idag, tillskillnad från när du först blev det?

- Om ja, hur tror du att det kommer sig?

Hur känner du inför att vänner/bekanta äter animaliska produkter?

Har du vänner som också enbart äter en vegansk kost?

- Män eller kvinnor?

Upplever du att det är fler män eller fler kvinnor som äter en vegansk kost?

- Varför tror du att det är så?

När/om du blir bortbjuden på middag, hur brukar en sådan tillställning se ut i relation till att du äter veganskt?

- Frågar värden om råd, behöver du påpeka det själv, tar du med egen mat?
- Om du behöver ta med egen mat, är det bara du som vegan som gör det eller alla?
- Om dina vänner är köttätare – blir det olika mat under middagen eller lagas det samma till alla?

När/om du bjuder hem folk på middag, hur ställer sig gästerna till att bli bjudna på vegansk mat?

Förväntningar som man och vegan:

Upplever du att det finns vissa förväntningar på dig som man kring vad du ska äta?

- Vem är det som har dessa förväntningar?
- Vad tror du att förväntningarna beror på?

Vad är manligt, enligt dig?

- Hur skiljer det sig från din upplevelse av vad som är kvinnligt?

När du tänker på ”stereotypisk manlig mat” vad tänker du på då?

- Varför den maten?
- Hur tror du att det kommer sig att kött anses ses som något manligt?
- Upplever du att det finns mat som man förknippar mer som ”kvinnlig”?

Upplever du att det finns en bild av att män som inte äter kött anses mindre manliga?

- Tycker du att det är så?

Känner du att du har blivit påverkad av att kött anses som något manligt?

- I så fall hur?

Har du någon gång funnit dig i en situation där du behövt ”försvara” dig själv och ditt kostval?

- På vilket sätt har du i så fall behövt göra det?
- Har du upplevt att du behövt försvara dig själv i relation till att du är en man?

Om vi vänder på den frågan, har du någon gång ifrågasatt varför en manlig vän/bekant äter kött?

- Om ja, vad var hans reaktion och argument?

Avslutande:

Är det något du undrar över, eller har du några åsikter eller synpunkter?

Är det något du skulle vilja tillägga, som jag eventuellt har missat i din upplevelse av att vara en manlig vegan?

Om jag har några frågor när jag senare transkriberar intervjun, är det okej att jag i så fall kontaktar dig?

Högskolan Väst
Institutionen för individ och samhälle
461 86 Trollhättan
Tel 0520-22 30 00 Fax 0520-22 30 99
www.hv.se